

Republika e Kosovës

Republika Kosova - Republic of Kosovo

Qeveria - Vlada - Government

Ministria e Industrisë, Ndërmarrësisë dhe Tregtisë

*Ministarstvo Industrije, Preduzetništva i Trgovine - Ministry of Industry, Entrepreneurship
and Trade*

Praćenje sprovođenja Strategije za industrijski razvoj i podrške poslovanjima i akcioni plan 2023- 2025.

**Za Period
(2024)**

mart 2025

SADRŽAJ

Spisak skraćenica.....	2
Spisak grafikona.....	3
Spisak tabela.....	3
I. IZVRŠNI REZIME	4
Metodologija	5
Strateški ciljevi dokumenta	5
II. NAPREDAK U IMPLEMENTACIJI CILJEVA STRATEGIJE.....	6
Napredak naspram strateškom cilju 1: Proširenje/rasprostranjenje industrijske proizvodnje.....	25
Napredak naspram strateškom cilju 2: Smanjenje industrijskog trgovinskog deficita.....	27
Napredak naspram strateškom cilju 3: Stvaranje boljeg i inkluzivnijeg zapošljavanja.....	30
Napredak naspram strateškom cilju 4 Strateški cilj: Olakšavanje cirkularne i zelene industrije.....	32
Napredak naspram strateškom cilju 5 Strateški cilj: Maksimiziranje unutrašnjeg dobitka.....	34
III. GLAVNI POKAZATELJI UTICAJA MERA ZA POSTIZANJE STRATEŠKIH CILJEVA.....	37
Strateški cilj 1: Proširenje industrijske proizvodnje.....	37
Strateški cilj 2: Smanjenje industrijskog trgovinskog deficita.....	38
Strateški cilj 3: Stvaranje boljeg i inkluzivnog zapošljavanja.....	39
Strateški cilj 4: Olakšavanje cirkularne i zelene industrije.....	41
Strateški cilj 5: Maksimiziranje unutrašnjeg dobitka.....	42
IV. RIZICI I KORACI ZA NJIHOVO OBRAĆANJE.....	42
IV.1 Problemi i rizici.....	42
IV.2 Sledeći koraci.....	43

Spisak skraćenica

ASK – Agencija za statistiku Kosova

EBOR- Evropska banka za obnovu i razvoj

BDP- Bruto domaći proizvod

KDA- Kosovska direkcija za akreditaciju

OI- Odeljenje za industriju

GIZ – Nemačka agencija za međunarodnu saradnju

KIESA- Agencija za investicije i podršku preduzećima na Kosovu

MIPT-Ministarstvo industrije, preduzetništva i trgovine

MFRT- Ministarstvo finansija, rada i transfera

SST- Sporazum o slobodnoj trgovini

COR – ciljevi održivog razvoja

PSWD- Razvoj radne snage predvođen privatnim sektorom / IREX/USAID projekat

VK - Vlada Kosova

SIRPP – Strategija industrijskog razvoja i podrške poslovanju

NSR- Nacionalna strategija razvoja

UNDP- Program Ujedinjenih nacija za razvoj

USAID- Agencija Sjedinjenih Američkih Država za međunarodni razvoj

DVP- Dodatna vrednost proizvodnje

KP- Kancelarija premijera

Spisak grafikona

Grafikon 1.	Procenat realizovanih aktivnosti, delimično realizovanih i nerealizovanih.....	6
Grafikon 2.	Aktivnosti realizovane, delimično realizovane i ne realizovane u periodu (2023-2024), prema strateškim ciljevima.....	7
Grafikon 3.	Procenat aktivnosti realizovanih, delimično realizovanih i neizvršenih tokom perioda (2023-2024), prema specifičnim ciljevima Strateškog cilja 1.....	25
Grafikon 4.	Aktivnosti realizovane, delimično realizovane i ne realizovane tokom perioda (2023-2024), prema specifičnim ciljevima Strateškog cilja 2.....	28
Grafikon 5.	Aktivnosti realizovane, delimično realizovane i ne realizovane u periodu (2023-2024), prema specifičnim ciljevima Strateškog cilja 3.....	30
Grafikon 6.	Aktivnosti realizovane, delimično realizovane i ne realizovane tokom perioda (2023-2024), prema specifičnim ciljevima Strateškog cilja 4.....	33
Grafikon 7.	Aktivnosti realizovane, delimično realizovane i ne realizovane tokom perioda (2023-2024), prema specifičnim ciljevima Strateškog cilja 5.....	35

Spisak tabela

Tabela 1.	Realizacija aktivnosti SIRPP - 2030, Akcioni plan 2023-2025, za period (2023-2024).....	8
Table. 2.	Strateški cilj: Proširenje industrijske proizvodnje i pokazatelji radnje.....	37
Table. 3.	Strateški cilj: Smanjenje trgovinskog deficita i pokazatelji radnje.....	38
Table. 4.	Strateški cilj: Stvaranje boljeg i inkluzivnijeg zapošljavanja i pokazatelji radnje.....	39
Table. 5.	Strateški cilj: Olakšavanje cirkularne i zelene industrije i pokazatelji radnje.....	41
Table. 6.	Strateški cilj: Maksimiziranje unutrašnjeg dobitka i pokazatelji radnje.....	42

IZVRŠNI REZIME

Strategija za industrijski razvoj i podršku poslovanju (SIRPP) 2030 i Akcioni plan (2023-2025) su odobreni u junu 2023. Strategiju je pripremila Vlada Kosova (VK) kako bi pružao okvir strateške politike za promovisanje industrijskog razvoja. Izrada ovog strateškog dokumenta izražava značaj koji Vlada Kosova pridaje proizvodnom sektoru u postizanju strukturalne transformacije kosovske privrede.

Vizija industrijske politike Kosova je da će se “do 2030. godine kosovska industrija transformisati u globalno integrisanu industriju koja je u stanju da proizvodi proizvode sa visokom dodatom vrednošću i obezbedi pristojno zaposlenje.”

Industrijska politika je dizajnirana koristeći dobro poznatu metodologiju “*Poboljšanje kvaliteta industrijskih politika*”, koja je kreirana da podrži zemlje u razvoju sveobuhvatne industrijske politike zasnovane na čvrstoj dijagnostici. Logika intervencije industrijske politike razvijena je, prvo, definisanjem relevantnih strateških ciljeva Nacionalne strategije razvoja (NSR 2030), na koje bi pozitivno uticala rastuća industrijska baza. Drugo, na osnovu ovih sličnosti sa NSR, formulisani su konkretni ciljevi industrijske politike. Treće, shvatajući temeljne nedostatke u strukturi industrijskih kapaciteta na Kosovu, mogu se identifikovati specifične promene (u daljem tekstu „pod ciljevi“) koje su potrebne za postizanje ciljeva industrijske politike. Četvrto, identifikovani pod ciljevi obezbedili su osnovu za razvoj glavnih aktivnosti industrijske politike i ukupnog akcionog plana.

Ciljevi i pod ciljevi industrijske politike su identifikovani na osnovu sveobuhvatne analize ekonomskog, socijalnog i ekološkog učinka proizvodnog sektora.

Da bi se olakšalo razvijanje razvojnog potencijala proizvodnog sektora na Kosovu i da bi se doprinelo postizanju strateških ciljeva NSR 2030, strategija ima pet ciljeva politike: 1) proširenje/proširivanje industrijske proizvodnje; 2) smanjenje industrijskog trgovinskog deficita; 3) stvaranje pristojnog i inkluzivnog zapošljavanja; 4) podržavanje rasta zelene i cirkularne industrije i 5) maksimiziranje porasta unutrašnjeg dobitka. Postizanje ovih ciljeva politike zavisi od značajnih promena koje će se izvršiti u 16 specifičnih ciljeva i 75 aktivnosti.

Izveštaj o praćenju za godinu 2024 ima za cilj da pruži na sažet način sprovođenja strateških ciljeva, specifičnih ciljeva i aktivnosti akcionog plana SIRPP za 2030. godinu.

Strategija industrijskog razvoja i podrške poslovanju 2030 je horizontalna i međusobno povezana sa drugim institucijama i donatorima. Tokom procesa praćenja došlo je do kašnjenja i ne dostavljanja potpunih podataka o realizaciji aktivnosti od strane institucija odgovornih za sprovođenje aktivnosti SIRPP.

Metodologija

Realizacija aktivnosti Strategije za ovaj izveštaj zasniva se isključivo na izveštajima odgovornih i pomoćnih institucija za sprovođenje aktivnosti. Jedinice, odeljenja, odnosno institucije su uključene u izveštavanje na osnovu odluke od 13. novembra 2023. godine, prema kojoj je formirano među-ministarsko koordinaciono telo radi obezbeđenja redovnog praćenja i evaluacije, sprovođenja privremenih pregleda i konačne ocene Strategije.

Sastavljeni su obrasci za izveštavanje, dostavljajući zahteve za izveštavanje odgovornim i pomoćnim institucijama relevantnim akterima Strategije koji su bili obavezni da izveštavaju. Način izveštavanja od strane zainteresovanih strana zasniva se na dostavljanju inputa putem e-pošte. Odeljenje za industriju je dostavilo obrasce za izveštavanje (prema gore opisanoj strukturi) putem elektronske pošte svim članovima među-ministarskog koordinacionog tela za sprovođenje i praćenje strategije. Članovima je dat rok od oko dve nedelje i ponovljeni zahtevi da izveštavaju svoje doprinose dostavljanjem popunjenih obrazaca Odeljenju za industriju. Nakon dostavljanja popunjenih obrazaca, Odeljenje za industriju je konsolidovalo inpute i izvršena je analiza. Analizu inputa u pojedinim slučajevima pratili su tematski sastanci sa nadležnim službenikom, ali i dodatna prepiska putem elektronske pošte radi dobijanja dodatnih informacija o realizaciji aktivnosti. Kvalitet izveštavanja treba poboljšati u narednim izveštajima. Uopšteno, izveštavanje zainteresovanih strana je ograničeno na izveštavanje o sprovođenju aktivnosti tokom 2023. i 2024. godine, ne pružajući proizvode.

Nedostatak podataka o ostvarenju pokazatelja je jako složen jer se moraju dobiti iz više izvora, koji za 2024. godinu još nisu završeni, što otežava merenje uticaja.

Strateški ciljevi dokumenta

Ciljevi industrijske politike su konkretni i merljivi ciljevi koji izražavaju zašto Kosovo vodi industrijsku politiku i koje promene, tačno, Vlada Kosova pokušava da postigne u sektoru proizvodnje. Ciljevi industrijske politike pripadaju nivou uticaja logike intervencije. Da bi se olakšalo obelodanjivanje razvojnog potencijala proizvodnog sektora na Kosovu i doprinelo postizanju strateških ciljeva NSR 2030, industrijska politika će slediti pet ciljeva politike:

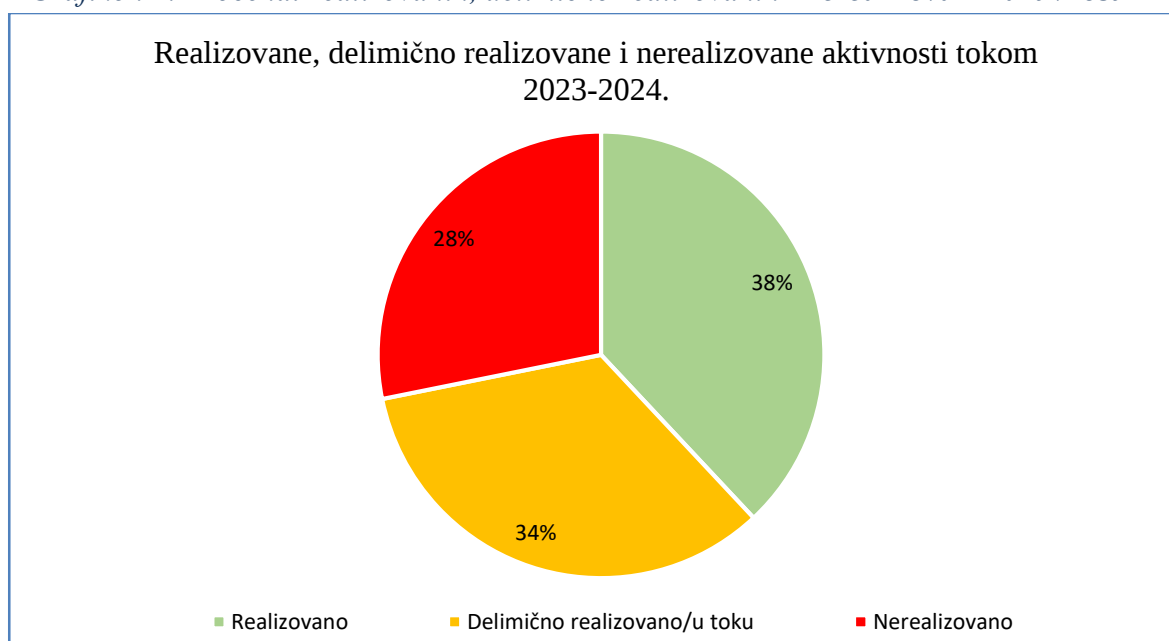
- 1) proširenje/rasprostranjenost industrijske proizvodnje;
- 2) smanjenje industrijskog trgovinskog deficita;
- 3) stvaranje pristojnog i inkluzivnog zapošljavanja;
- 4) podrška rastu zelene i cirkularne industrije;
- 5) maksimiziranje porasta unutrašnjeg dobitka.

Postizanje ovih ciljeva politike zavisi od značajnih promena koje će se izvršiti u okviru 16 različitih specifičnih ciljeva, počev od poboljšanja pristupa finansijama i inovacijama proizvoda, do podrške proizvođačima da se prošire na izvozna tržišta, opremanja radne snage veštinama relevantnim za industriju, poboljšanja zelene industrije i povećanja težine domaćih inputa u proizvodnji.

II. NAPREDAK U IMPLEMENTACIJI CILJEVA STRATEGIJE

Implementacija ciljeva postavljenih u akcionom planu Strategije opisana je u ovom odeljku. Akcionim planom strategije 2023-2025 planirano je 69 aktivnosti koje će biti završene i realizovane do decembra 2024. godine. Izveštaj takođe uključuje 2 aktivnosti za 2025. godinu koje se trenutno sprovode. Od ukupno 71 aktivnosti, 27 aktivnosti je realizovano u potpunosti, 24 su delimično realizovane/u toku i 20 aktivnosti nije realizovano.

Grafikon 1. Procenat realizovanih, delimično realizovanih i nerealizovanih aktivnosti

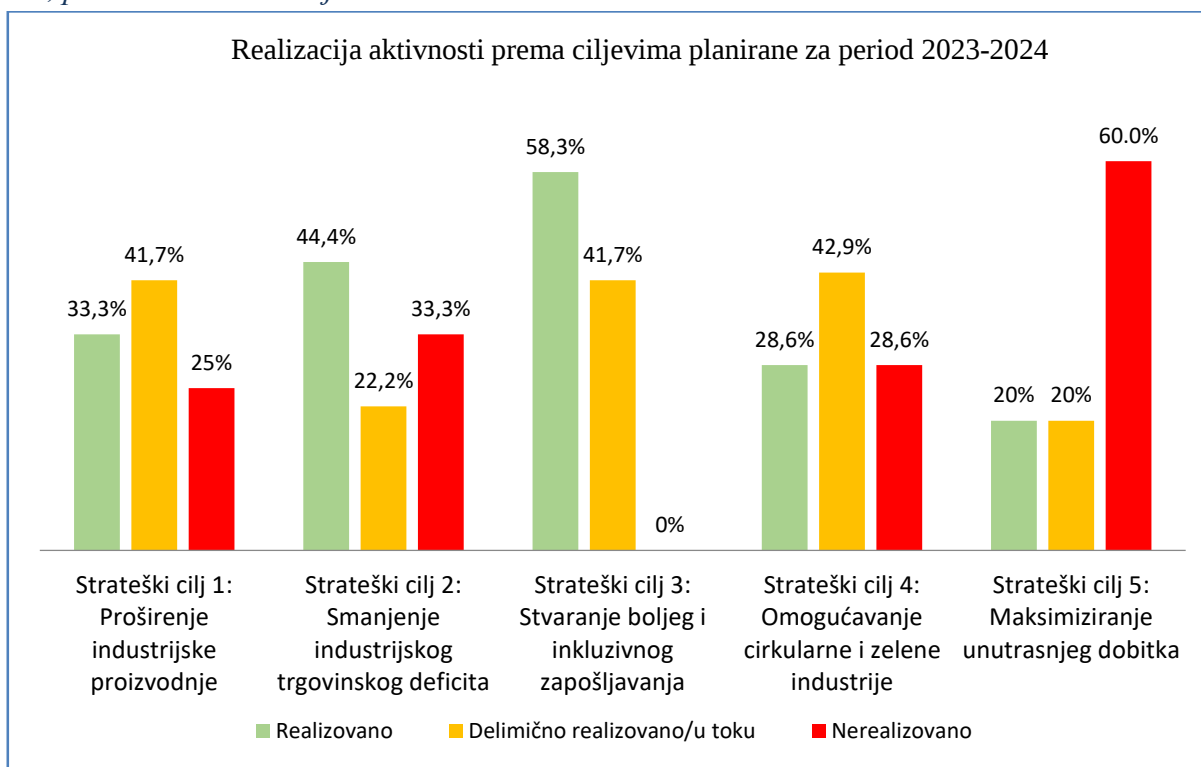
Izvor: podaci iz izveštaja odgovornih i pratećih institucija za sprovođenje akcionog plana strategije za SIRPP 2024

U šestomesečnom izveštaju za 2023. godinu konstatovano je da kašnjenja u realizaciji pojedinih aktivnosti predviđenih akcionim planom ukazuju na neophodnost preduzimanja konkretnih koraka na otklanjanju barijera koje ometaju realizaciju aktivnosti u planiranim rokovima i da je uloga institucija odgovornih za sprovođenje akcionog plana od vitalnog značaja za razvoj i sprovođenje aktivnosti koje se planiraju sprovesti. Ne realizacija aktivnosti je takođe rezultat nedostatka uključivanja aktivnosti za realizaciju u planove rada od strane odgovornih institucija.

Za realizaciju akcionog plana potrebno je uspostaviti institucionalnu saradnju, izdvojiti budžet, planirati aktivnosti u planovima rada odgovornih institucija.

Ocena realizacije aktivnosti prema ovom izveštaju podeljena je u tri kategorije: 1) realizovani; 2) delimično realizovano/u toku; i 3) ne realizovano.

Grafikon 2. Aktivnosti realizovane, delimično realizovane i ne realizovano tokom 2024, prema strateškim ciljevima.

Izvor: podaci iz izveštaja odgovornih i pratećih institucija za sprovođenje akcionog plana za SIRPP 2024.

Strateški cilj 3 predstavlja najbolju situaciju u realizaciji aktivnosti, dok je cilj 5 cilj gde od 10 aktivnosti planiranih za realizaciju, 6 aktivnosti nije realizovano.

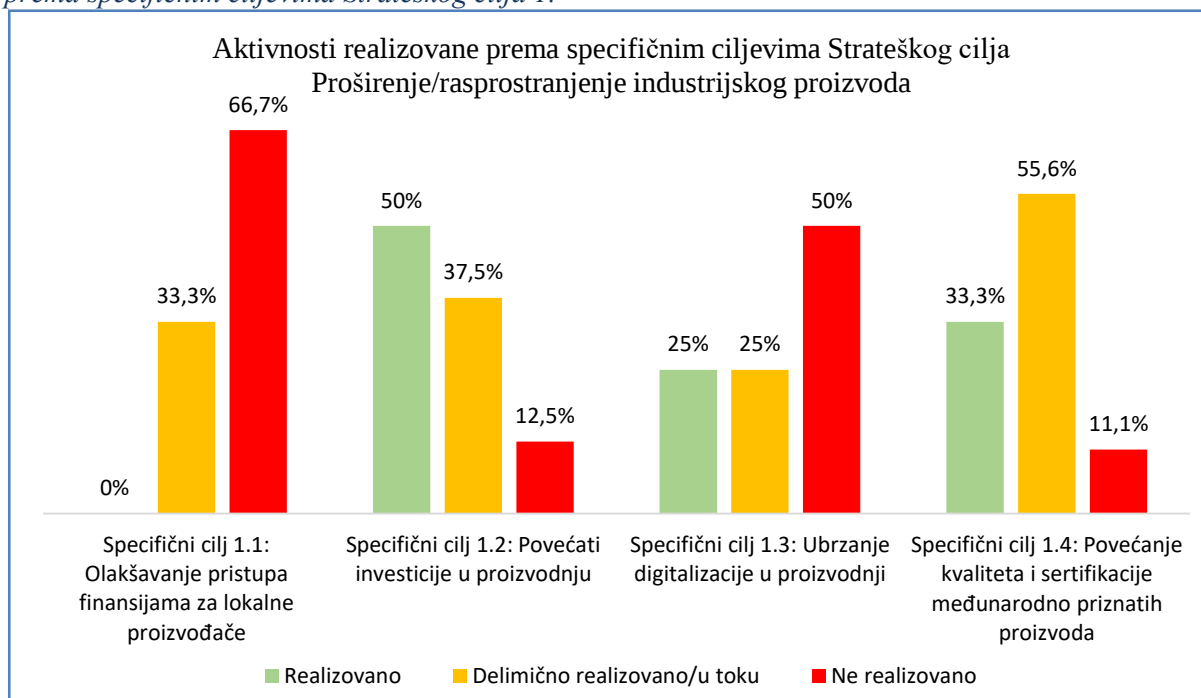
II.1 Napredak naspram strateskom cilju 1: Proširenje/rasprostranjenje industrijske proizvodnje

Strateški cilj 1 teži proširenju industrijske proizvodnje i direktno će uticati na postizanje ciljeva održivog razvoja (COR).

Napredak u postizanju ovog cilja meriče se dva pokazatelja: dodatkom vrednosti proizvodnje po glavi stanovnika i udelom dodate vrednosti proizvodnje u BDP-u, koji meri relativni značaj proizvodnje u odnosu na ukupnu ekonomiju.

Ovaj strateški cilj ima 4 specifična cilja i 26 aktivnosti. Za 2024. godinu planirano je sprovođenje aktivnosti u 4 specifična cilja sa 24 aktivnosti. Od 24 aktivnosti, 8 aktivnosti ili 33% je realizovano, 10 aktivnosti ili 42% je delimično realizovano ili je u toku, a 6 aktivnosti ili 25% nije realizovano.

Grafikon 3. Procenat realizovanih, delimično realizovanih i nerealizovanih aktivnosti tokom 2024, prema specifičnim ciljevima Strateškog cilja 1.

Izvor: podaci iz izveštaja odgovornih i pratećih institucija za sprovođenje akcionog plana SIRPP 2024.

Specifični cilj 1.1, Olakšavanje pristupa finansijama za lokalne proizvođače: ovaj specifični cilj ima za cilj povećanje priliva proizvodnog kapitala, posebno u obliku stranih investicija, ali i proširenje domaćih privatnih investicija.

U ovom specifičnom cilju, od tri planirane aktivnosti, samo jedna aktivnost je u procesu realizacije.

Aktivnost 1.1.1. “Izrada studije izvodljivosti za osnivanje Kosovske razvojne banke” i Aktivnost 1.1.2. “Kompletiranje regulatornog okvira za tržište korporativnih hartija od vrednosti i drugih sličnih instrumenata finansiranja“, nisu realizovani iako su planirani za implementaciju 2024. godine.

Aktivnost 1.1.3. „Osnivanje Savetodavne kancelarije za pristup finansijama “ je u postupku pokretanja izrade podzakonskih akata iz Zakona o održivim investicijama. Nacrt uredbe o strukturiranju KIESA je u fazi razmatranja.

Specifični cilj 1.2, povećanje investicija u proizvodnju: ovaj specifični cilj, kroz povećanje kredita od komercijalnih banaka, ali i korporativnih obveznica i drugih alternativnih instrumenata, ima za cilj povećanje dodatnog kapitala finansiranja, omogućavajući proizvođačima da prošire svoje proizvodne kapacitete kako bi se takmičili u zemlji i inostranstvu.

U ovom specifičnom cilju realizovane su 4 aktivnosti ili 50%, 3 aktivnosti su delimično realizovane i 1 aktivnost nije realizovana.

Aktivnost 1.2.8. „Pružanje poreskih olakšica na prihode preduzeća za strateške investicije“, Ova aktivnost nije realizovana iako je bila planirana za realizaciju 2023. godine. Od MFRT je zatraženo da je ukloni iz akcionog plana jer neće biti realizovana.

Pokazatelji: Postizanje specifičnog cilja 1.2 će se meriti pomoću dva pokazatelja: (i) procenat SDI u proizvodnji u ukupnim SDI (%); i (ii) procenat/udeo kapitalnih dobara uvezenih u DVP-u.

Specifični cilj 1.3 ubrzanje digitalizacije u proizvodnji: ima za cilj povećanje digitalizacije u proizvodnom sektoru, što podrazumeva primenu digitalnih alata za povećanje efikasnosti i produktivnosti u upravljanju i proizvodnji, kao i prelazak na automatizaciju zasnovanu na podacima.

U okviru ovog specifičnog cilja, u periodu 2023-2024, planirana je realizacija 4 aktivnosti, od kojih je 1 aktivnost realizovana, 1 je u toku realizacije i 2 aktivnosti nisu realizovane.

Aktivnost 1.3.5 „Kreiranje šablona ugovora o zaštiti podataka na osnovu važećeg zakonodavstva koji će služiti proizvodnim kompanijama i drugim preduzećima“, Ova aktivnost je u procesu realizacije, biće realizovana u okviru „Fokus grupa za proizvodnu industriju“ organizovanih od strane DI u 7 regiona Kosova i pružiće preduzećima informacije o zakonima u pitanju.

Aktivnost 1.3.1 „Organizovanje digitalne izložbe za prerađivačku industriju“, planirana je za realizaciju 2025. godine, dok aktivnost 1.3.3 „Obezbeđivanje javnih objekata za otvaranje digitalnih inovacionih centara u službi industrije“, nije realizovana.

Pokazatelji: Postizanje specifičnog cilja 1.3 će se meriti sledećim pokazateljem: (i) upotreba alata za digitalizaciju u opštoj proizvodnji/radnim procesima u proizvodnji (%).

Specifični cilj 1.4 Povećanje kvaliteta i sertifikacije međunarodno priznatih proizvoda: ima za cilj kvalitet proizvoda, uključujući različite specifikacije kao što su bezbednost, izdržljivost ili usklađenost sa utvrđenim standardima proizvoda i što se može dokazati relevantnim sertifikatom.

Specifični cilj 1.4 za implementaciju u periodu 2023-2024, ima ukupno 9 aktivnosti, od kojih su 3 aktivnosti realizovane, 5 je u procesu realizacije i 1 aktivnost nije realizovana.

Dve aktivnosti koje su u procesu evaluacije i koje su pod velikim rizikom da ne budu realizovane do kraja 2025. godine su aktivnost 1.4.2 „Pružanje finansijske podrške telima za ocenjivanje usaglašenosti (TOU) za poboljšanje njihove opreme i izgradnju operativnih kapaciteta“ i 1.4.3 Izrada akcionog plana koji utvrđuje korake koje treba da preduzme Kosovska direkcija za akreditaciju (KAD) kako bi ispunila uslove za punopravno članstvo u Evropskoj organizaciji za akreditaciju (EA) ”.

Aktivnost 1.4.5 “Izrada podzakonskih akata koji proizilaze iz Zakona o nadzoru usaglašenosti proizvoda na tržištu”, biće realizovana nakon usvajanja zakona.

Pokazatelji: *Postizanje specifičnog cilja 1.4 će se meriti sledećim pokazateljem: (i) broj industrijskih proizvoda izvezenih u EU (najmanje 10 hiljada evra godišnje).*

II.2 Napredak naspram strateškom cilju 2: Smanjenje industrijskog trgovinskog deficita

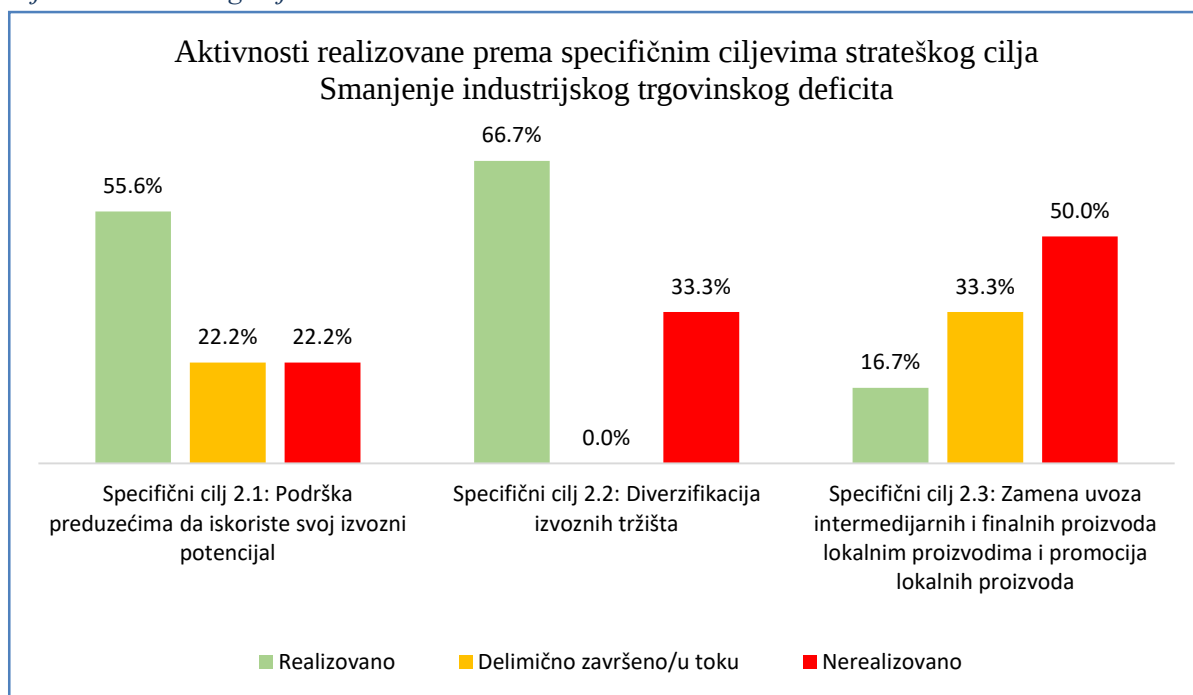
Strateški cilj 2 fokusira se na smanjenje industrijskog trgovinskog deficita. Ovo uključuje i izvoz više robe proizvedene od strane Kosova na strana tržišta, ali i zamenu uvoza robe prerađene na Kosovu domaćom proizvodnjom.

Napredak u postizanju ovog cilja politike će se meriti trgovinskim bilansom prerađivačke industrije, izračunatim kao proizvedeni izvoz minus proizvedeni uvoz.

Ovaj strateški cilj ima 3 specifična cilja i 18 aktivnosti. Za 2023. i 2024. godinu planirana je realizacija aktivnosti u 3 specifična cilja sa 18 aktivnosti.

Od 18 aktivnosti realizovano je 8 aktivnosti ili 45%, delimično realizovano ili u toku 4 aktivnosti ili 22% i ne realizovano 6 aktivnosti ili 33%.

Grafikon 4. Aktivnosti realizovane, delimično realizovane i ne realizovane u 2024 prema specifičnim ciljevima Strateškog cilja 2.

Izvor: podaci iz izveštaja odgovornih i pratećih institucija za sprovođenje akcionog plana SIRPP 2024.

Specifični cilj 2.1 Podrška preduzećima da iskoriste svoj izvozni potencijal: ima za cilj da omogući kompanijama na Kosovu koje imaju proizvode ili poseduju sposobnost da proizvode i konkurentne su na međunarodnim tržištima da uđu na strana tržišta.

U okviru ovog specifičnog cilja planirano je da se realizuje 9 aktivnosti, uključujući 2023-2025. godinu, ali je od njih realizovano 5 aktivnosti sa 55,6%, dok su 2 aktivnosti sa 22% delimično realizovane, a dve sa 22% nisu realizovane.

Aktivnost 2.1.2 “Uspostavljanje Informacionog centra za izvozno tržište (EMIC)” je delimično realizovana jer je u procesu iniciranje izrade podzakonskih akata iz Zakona o održivim investicijama. Nacrt uredbe o strukturiranju KIESA je u fazi razmatranja.

Aktivnost 2.1.6 “Sprovođenje analize za procenu uticaja aktivnosti promocije izvoza”, Realizovana su istraživanja sa kosovskim kompanijama iz različitih sektora koji učestvuju u međunarodnim aktivnostima.

Aktivnost 2.1.7 “Uspostavljanje mentorskog programa za povezivanje pripadnika kosovske dijaspore sa proizvodnim iskustvom sa potencijalnim izvozniciima” i Aktivnost 2.1.9 “Angažovanje pripadnika dijaspore da pomognu izvozu u industriji u okviru Programa građanske diplomatije”, nisu realizovane jer nisu izveštavali o ovim aktivnostima.

Pokazatelji: *Ostvarivanje specifičnog cilja 2.1 će se meriti sledećim pokazateljem: (i) broj proizvodnih preduzeća koja redovno izvoze (najmanje 10 hiljada evra godišnje).*

Specifični cilj 2.2, Diversifikacija izvoznih tržišta: fokusira se na širenje izvoza uopšte,

uključujući diversifikaciju izvoznih proizvoda, ovaj pod cilj se fokusira na diversifikaciju izvoznih tržišta.

U okviru ovog specifičnog cilja planirana je realizacija 3 aktivnosti, uključujući 2023-2024. godinu, od kojih su 2 aktivnosti ili 66,7% realizovane, dok 1 aktivnost ili 33,3% nije realizovana.

Aktivnost 2.2.1 “Izrada analize za identifikaciju liste strateških proizvodnih proizvoda za izvoz“, realizovana je tokom 2023. godine.

Aktivnost 2.2.2 “Pregovaranje o tri trgovinska sporazuma delimičnog obima“, potpisan je sporazum sa zemljama EFTA, a pregovarano je i o implementaciji trgovinskog sporazuma sa Ujedinjenim Kraljevstvom.

Aktivnost 2.2.3 „Podrška stvaranju spoljnih trgovinskih marki radi lakšeg prodora proizvodnih preduzeća na nova izvozna tržišta, u saradnji sa spoljnim poslovnim i partnerima iz dijaspore“ međutim, nije bilo izveštaja o realizaciji ove aktivnosti.

Pokazatelji: *Postizanje specifičnog cilja 2.2 će se meriti sledećim pokazateljem: (i) geografska raznolikost izvoza (broj zemalja koje čine 80% izvoza prerađivačke industrije).*

Specifični cilj 2.3 Zamena uvoza poluproizvoda i finalnih proizvoda lokalnim proizvodima i promovisanje lokalnih proizvoda: ima za cilj smanjenje uvoza industrijskih proizvoda. Uvezene poluproizvode i finalne proizvode, koje su kosovski proizvođači u mogućnosti da proizvode, treba postepeno zameniti domaćom proizvodnjom.

U okviru ovog specifičnog cilja planirano je da se realizuje 6 aktivnosti, uključujući 2023-2025. godinu, ali od njih je realizovana 1 aktivnost ili 16,7%, dok su 2 aktivnosti ili 33,3% delimično realizovane, a 3 aktivnosti ili 50% nisu realizovane.

Aktivnost 2.3.1 “Priprema analize za identifikaciju uvezenih finalnih proizvoda sa potencijalom za zamenu” aktivnost koja je realizovana. Analiza završena - LUX/DEV sredstva.

Aktivnost 2.3.2 „Unapređenje uvoznog tarifnog režima radi zaštite strateških proizvoda“ očekuje se da će ova aktivnost biti realizovana.

Aktivnost 2.3.3 „Uključivanje prelazne preferencijalne marže u javne nabavke za domaće proizvode“ (napomena: ne odnosi se na proizvode poreklom iz EU, CEFTA, SAD i EFTA) Nalazi se u zakonodavnom planu za 2025. godinu i završen nacrt je u kabinetu.

Aktivnost 2.3.4 „Obezbeđivanje grantova mladima, kroz inovacione centre, za razvoj kreativnih promotivnih projekata za potrošnju lokalnih proizvoda“ i aktivnost 2.3.5

„Pokretanje informativne kampanje za povećanje svesti građana o kupovini lokalnih proizvoda“. Nije bilo izveštaja o njihovoj primeni.

Aktivnost 2.3.6 Izrada trgovinske politike (trgovinski program) Radna grupa u saradnji sa Odeljenjem za trgovinu radi na izradi dokumenta/programa trgovinske politike. UNDP sredstva.

Pokazatelji: Ostvarivanje specifičnog cilja 2.3 će se meriti pomoću tri pokazatelja: (i) učešće uvoza zamenljivih intermedijarnih proizvoda (prema BEC klasifikaciji) u ukupnom uvozu; (ii) udeo uvoza zamenljivih potrošačkih dobara (prema BEC klasifikaciji) u ukupan uvoz i (iii) procenat domaće robe na proizvodnom tržištu.

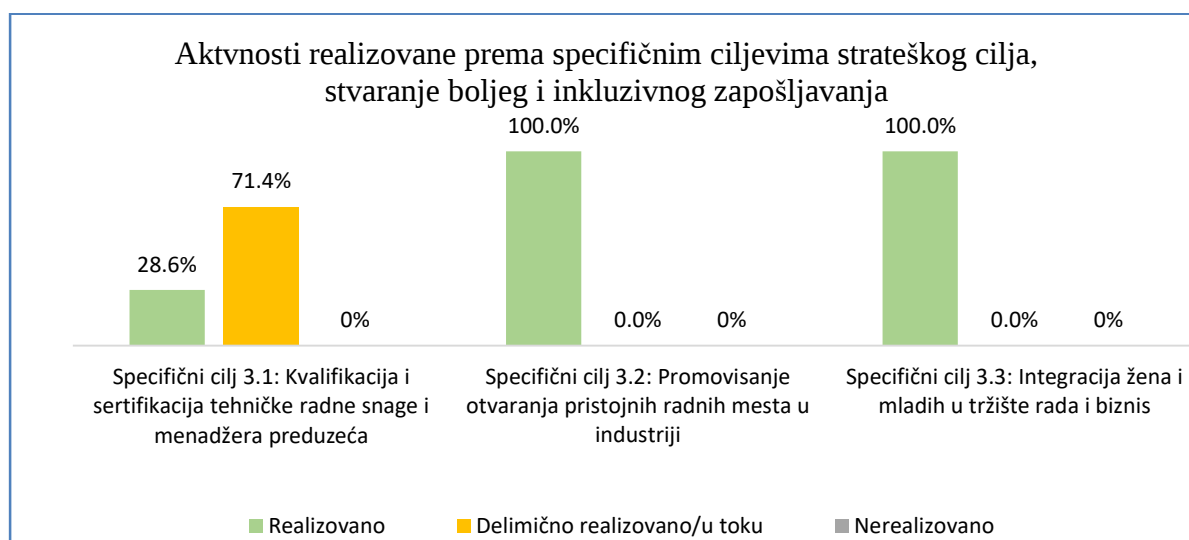
II.3 Napredak naspram strateškom cilju 3: Stvaranje boljeg i inkluzivnijeg zapošljavanja

Strateški cilj 3 fokusira se na stvaranje boljeg i inkluzivnijeg zapošljavanja u proizvodnji. To znači podršku i potencijalno ubrzanje pozitivnog rasta zaposlenosti u industriji, ali istovremeno i povećanje kvaliteta poslova.

Napredak u postizanju ovog cilja će se meriti pomoću dva pokazatelja: a) zaposlenosti u proizvodnji po glavi stanovnika, koji će odrediti radnu snagu, kao procenat stanovništva, angažovanu u proizvodnji; i b) masu zarada u proizvodnji kao deo DVP-a, koji će meriti ukupan prihod od rada u proizvodnji kao deo dodate vrednosti proizvodnje.

Ovaj strateški cilj ima 3 specifična cilja i 12 aktivnosti. Za 2023-2024. godinu realizovano je 7 aktivnosti dok je 5 aktivnosti u procesu realizacije.

Grafikon 5. Aktivnosti realizovane, delimično realizovane i ne realizovane u 2024, prema specifičnim ciljevima vima Strateškog cilja 3).

Izvor: podaci iz izveštaja odgovornih i pratećih institucija za sprovođenje akcionog plana SIRPP 2024.

Specifični cilj 3.1 Kvalifikacija i sertifikaciji tehničke radne snage i menadžera preduzeća:

Ovaj specifični cilj ima za cilj da obezbedi kvalifikovanu radnu snagu kao ključni faktor proizvodnje, kako bi se proizvodila dobra koja mogu da se takmiče na osnovu cene, kvaliteta i inovacija. Istovremeno, poslovni rast zavisi i od profesionalnih menadžera, koji mogu voditi kompanije kroz različite faze njihovog ciklusa rasta.

Ovaj specifični cilj ima ukupno 7 aktivnosti, 5 planiranih aktivnosti je u procesu realizacije ili 71,4%, a 2 aktivnosti ili 28,6% su u potpunosti realizovane.

Aktivnost 3.1.3. „Izrada zakona o industrijskim savetima“, je delimično realizovan i odgovorna institucija je MFRT, MIPT i USAID, ali ova aktivnost je adresirana u okviru Zakona o Privrednoj komori Kosova, koji će takođe uključivati i industrijske savete.

Aktivnost 3.1.4. Delimično je realizovana „Kreiranje proizvodnog programa zapošljavanja u okviru Aktivnih mera tržišta rada“, a institucija nadležna za realizaciju je MFRT, odnosno Agencija za zapošljavanje. Ova aktivnost se realizuje kroz projekat Super Puna, ali nedostaju podaci o broju korisnika u sektoru proizvodnje.

Aktivnost 3.1.5. Delimično je realizovano „Kreiranje kreditne šeme za povećanje veština na tržištu rada“, a odgovorna institucija je MFRT (Agencija za zapošljavanje) i AID. MIPT, u okviru projekata KSV-023 i KSV-021 kompanije Lux/Dev, osmišljava šemu za prekvalifikaciju radnika i uključuje dualno obrazovanje.

Aktivnost 3.1.6. „Podrška otvaranju akreditovanih ne javnih centara za obuku sa programima za unapređenje veština u industriji“ je u toku a odgovorne institucije su MFRT i WBF, u ovoj aktivnosti je predviđeno otvaranje 6 novih centara za obuku, kao podrška projektu KSV-021 od strane Luk/Dev-a, za nekoliko sektora kao što su: Agro-prerađevina, drvo, IKT i obnovljiva energija.

Aktivnost 3.1.7. „Podrška dizajnu programa obuke za razvoj veština u industriji“, delimično je realizovana i odgovorna je za implementaciju od strane MONT- a i USAID-a (PSWD). Predviđeno je 15 novih programa obuke kreiranih od strane PSWD Programa, u USAID/IREXS-u, formirane su radne grupe za 2024/2025 godinu, ali su obustavljene zbog obustave (zabrane) sredstava od USAID-a na Kosovu.

Pokazatelji: Postizanje specifičnog cilja 3.1 će se meriti pomoću četiri pokazatelja: (i) broj akreditovanih institucija za obuku u proizvodnji; (ii) broj odobrenih standarda zanimanja u proizvodnji; (iii) procenat radnika koji su prošli formalnu obuku u proizvodnji (%); i (iv) broj ISO sertifikata.

Specifični cilj 3.2 Promovisanje otvaranja pristojnih radnih mesta u industriji: ima za cilj otvaranje radnih mesta u proizvodnji, stvaranje pristojnih radnih mesta, osiguravanje da proizvođači isplaćuju poštene plate, obezbeđivanje sigurnog zaposlenja i poboljšanje opštih uslova rada.

Ovaj cilj ima ukupno 2 planirane aktivnosti koje su realizovane u 2023. godini.

Pokazatelji: Postizanje specifičnog cilja 3.2 će se meriti pomoću tri pokazatelja: (i) proizvodni radnici prijavljeni u PAK/zvanično zaposlenje u proizvodnji; (ii) siromaštvo zaposlenih u procesu proizvodnje; i (iii) broj nesreća na radu u procesu proizvodnje.

Specifični cilj 3.3 Integracija žena i mladih na tržištu rada iu poslovanju: ima za cilj Inkluzivni zapošljavanje u proizvodnji/preradi, kako bi se postiglo šire i Inkluzivni zapošljavanje, koje stvara koristi za čitavo društvo. Žene i mladi, kao i druge grupe u nepovoljnom položaju, posebno, moraju biti bolje integrisane u tržište rada u proizvodnom sektoru na Kosovu.

Ovaj cilj ima ukupno 3 planirane aktivnosti koje su realizovane u periodu 2023-2024. Aktivnost 3.3.1 „Organizovanje nedelje žena u industriji“, Ovu aktivnost je sprovela KIESA.

Pokazatelji: Postizanje specifičnog cilja 3.3 će se meriti pomoću dva pokazatelja: (i) procenat mladih zaposlenih u proizvodnji u ukupnoj zaposlenosti mladih; i (ii) procenat žena zaposlenih u proizvodnji.

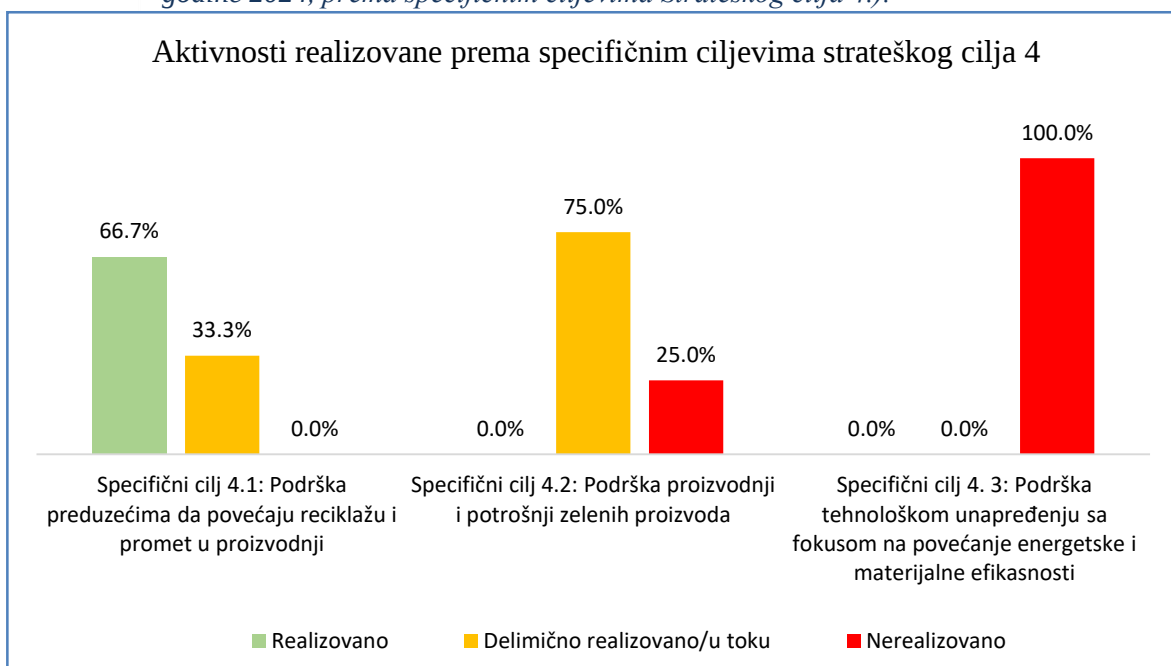
II.4 Napredak naspram strateskom cilju 4 Strateški cilj: Olakšavanje cirkularne i zelene industrije

Strateški cilj 4, četvrti cilj industrijske politike, je podsticanje proizvodnog sektora da pređe na zelenu proizvodnju. Stvaranje zelene industrije ima za cilj da odvoji ekonomski rast od negativnih spoljnih efekata životne sredine maksimiziranje implementacije kružnih strategija, primene energije iz obnovljivih izvora i efikasnog korišćenja inputa.

Napredak u postizanju ovog cilja politike će se meriti pomoću dva pokazatelja: a) emisije CO2 po jedinici BDP-a, koji meri smanjenje intenziteta CO2 proizvodne aktivnosti; i b) pokazatelj reciklaže/cirkulacije.

Ovaj strateški cilj ima 3 specifična cilja i 8 aktivnosti. Za 2023-2024 godinu planirano je da se realizuje 5 aktivnosti, dok je u 2025. godini planirano 3 aktivnosti, iako 2 od ovih aktivnosti nisu prijavljene.

Grafikon 6. Aktivnosti realizovane, delimično realizovane i ne realizovane tokom godine 2024, prema specifičnim ciljevima Strateškog cilja 4.).

Izvor: podaci iz izveštaja odgovornih i pratećih institucija za sprovođenje akcionog plana SIRPP 2024.

Specifični cilj 4.1 Podrška preduzećima da povećaju reciklažu i cirkulaciju u proizvodnji:

ima za cilj maksimiziranje efikasnosti u korišćenju resursa, smanjenje negativnih uticaja na životnu sredinu i smanjenje troškova, obezbeđujući da se oporavljeni otpad ponovo uvede u proizvodnju, 2 aktivnosti su realizovane u ovom cilju, dok je 1 aktivnost delimično realizovana.

Aktivnost 4.1.1 „Organizovanje seminara za proizvodna preduzeća radi upoznavanja sa osnovama poslovnih modela cirkularne ekonomije“ U oktobru su održana dva sastanka sa privrednicima na kojima su se upoznali sa programom u vezi sa osnovama poslovnih modela cirkularne ekonomije. Učestvovalo je ukupno 50 preduzeća koja su obučena u modulu zelene tranzicije. Aktivnost realizovana u saradnji sa (Boost) programom, UNDP.

Aktivnost 4.1.2 „Promovisanje industrijskih simbioza za olakšavanje razmene materijala (nusproizvoda) ili tokova otpada“ Kao deo promocije zelene industrije, promovisane su i simbioze u industriji. 12 grantova je podeljeno preduzećima koja promovišu industrijske simbioze, zelenu i digitalnu transformaciju. Aktivnost realizovana u saradnji sa (Boost) programom, UNDP.

Aktivnost 4.1.3 “Promovisanje industrijskih simbioza za olakšavanje razmene materijala (nusproizvoda) ili tokova otpada” Stvaranje prozora za inovacije ka kružnoj ekonomiji u okviru fonda za inovacije.

Pokazatelji: Ostvarivanje specifičnog cilja 4.1 će se meriti pomoću dva pokazatelja: (i) bruto dodata vrednost u sektorima koji se odnose na cirkularnu ekonomiju (% ukupnog BDP-a); i (ii) korišćenje recikliranog materijala (%).

Specifični cilj 4.2 Podrška proizvodnji i potrošnji zelenih proizvoda:

Ovaj cilj ima 4 aktivnosti koje se planiraju realizovati tokom 2025. godine.

Specifični cilj 4.3 Podrška tehnološkom unapređenju sa fokusom na povećanje energetske i materijalne efikasnosti: ima za cilj tehnološko unapređenje, proces povećanja tehnoloških sposobnosti preduzeća za modernizaciju metoda proizvodnje.

U okviru ovog cilja, tokom 2024. godine planirano je da se sprovede 1 (jedna) aktivnost.

Aktivnost 4.3.1 „Razvoj programa za investicija u zelenu tehnologiju u prerađivačkoj industriji“, aktivnost je planirana od strane EBOR-a i drugih partnerskih finansijskih institucija, aktivnost nije realizovana. Proizvod ove aktivnosti bio bi 80 preduzeća korisnika.

Nije realizovano jer nije izdvojen budžet. Ova aktivnost je modifikovana i obezbeđeni su grantovi za kupovinu mašina i tehnologije za industrijske sektore.

***Pokazatelji:** Postizanje specifičnog cilja 4.3 će se meriti sledećim pokazateljem: energetska intenzitet u proizvodnji (Toe/€M).*

II.5 Napredak naspram strateškom cilju 5 Strateški cilj: Maksimiziranje unutrašnjeg dobitka

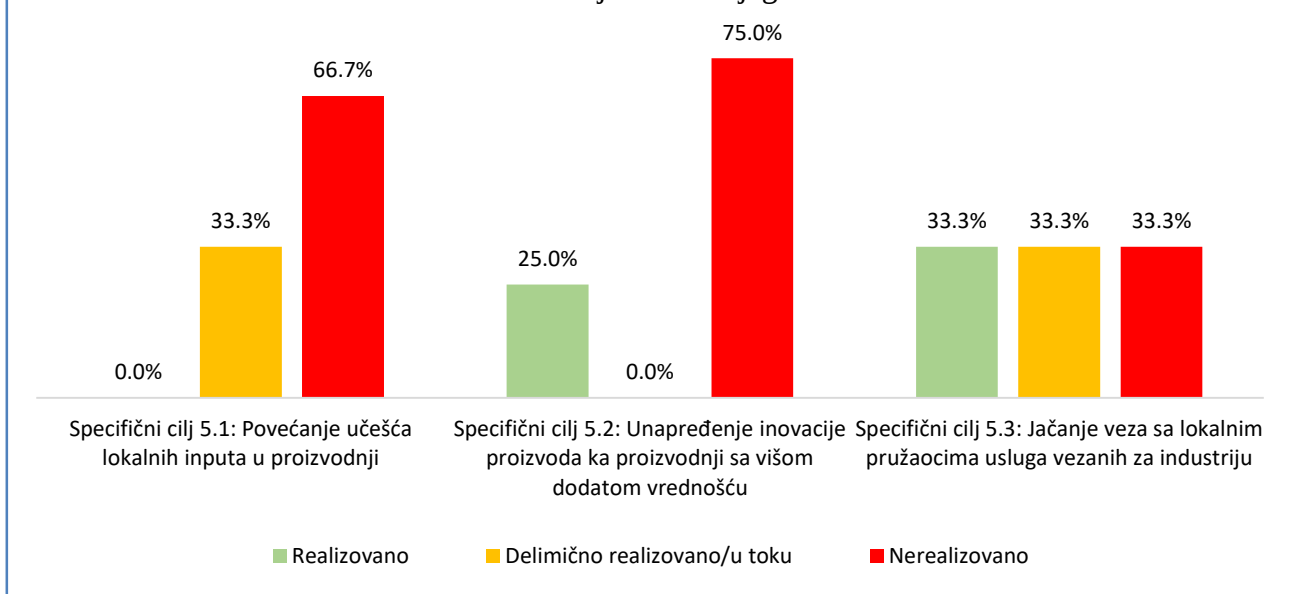
Strateški cilj 5, peti cilj industrijske politike, predviđa da Kosovo ima koristi od industrijskog razvoja na sveobuhvatan način maksimiziranje unutrašnje povećanje dodane vrednosti u procesu proizvodnje i šire.

Napredak u postizanju ovog cilja će se meriti DVP-om, kao deo proizvoda proizvodnje, koji dostiže do te mere dokle povećanje lokalne vrednosti će se oslanjati na domaće resurse.

Ovaj strateški cilj ima 3 specifična cilja i 11 aktivnosti. Za 2023-2024 godinu planirano je 10 aktivnosti koje će se realizovati u 3 specifična cilja. Od toga, dve aktivnosti ili 20% su realizovane, dve aktivnosti ili 20% su u toku, dok 6 aktivnosti ili 60% nije realizovano.

Grafikon 7. Aktivnosti realizovane, delimično realizovane i ne realizovane u periodu 2023-2024, prema specifičnim ciljevima Strateškog cilja 5.

Aktivnosti realizovane prema specifičnim ciljevima strateškog cilja,
maksmiziranje unutrašnjeg dobitka

Izvor: podaci iz izveštaja odgovornih i pratećih institucija za sprovođenje akcionog plana SIRPP 2024.

Specifični cilj 5.1 Povećanje učešća domaćih inputa u proizvodnji: ima za cilj proširenje upotrebe domaćih inputa kako bi se osiguralo jačanje domaće dodatne vrednosti.

Od 3 aktivnosti planirane za realizaciju Akcionim planom 2023-2024, 1 aktivnost je delimično realizovana, dok 2 aktivnosti nisu realizovane.

Aktivnost 5.1.1 „Kreiranje input-output tabela za razumevanje strukture inputa koji se koriste u industriji“, ASK nije preduzeo nikakve radnje za realizaciju ove aktivnosti.

Aktivnost 5.1.2 „Transponovanje relevantnih odredbi direktive EU koje se odnose na nepoštene trgovinske prakse u lancu snabdevanja prehrambene industrije“, to je Realizovano delimično. Možemo naglasiti da su nepoštene trgovinske prakse definisane članom 47. Zakona o unutrašnjoj trgovini. Za ovu aktivnost ćemo koordinirati sa Ministarstvom poljoprivrede. Oni takođe imaju specifičan cilj u tom pogledu u „Strategiji poljoprivrede i ruralnog razvoja za period 2022-2028“ (Cilj 1.3: Unapređenje položaja poljoprivrednika u lancu vrednosti), a rade na aktivnostima transpozicije EU direktiva.

Aktivnost 5.1.3 „Izrada studije o korišćenju prirodnih resursa za industriju“ nije realizovana i planirana je za realizaciju 2025. godine, kroz LUX/DEV projekat KSV/023.

Pokazatelji: Postizanje specifičnog cilja 5.1 će se meriti sledećim pokazateljem: (i) vrednost uvoza intermedijarnih proizvoda (BEC klasifikacija) kao deo DVP-a.

Specifični cilj 5.2 Unapređenje inovacija proizvoda ka proizvodnji sa povećanom dodatnom vrednošću: ima za cilj proizvodnju robe kojom se može trgovati i posebno prelazak na proizvode sa povećanom dodatnom vrednošću, kako bi se poboljšala domaća dodatna vrednost na Kosovu.

Od ukupno 4 aktivnosti planirano je da se 3 realizuju u 2023. godini, od čega je 1 aktivnost realizovana, a 3 nisu realizovane.

Aktivnost 5.2.1, “Podela nagrade za inovaciju u proizvodnim proizvodima“, nije realizovana, a odgovorna institucija za sprovođenje ove aktivnosti je MIPT/Odeljenje za inovacije.

Aktivnost 5.2.2 “Smanjenje poreza na dobit za velike proizvodne kompanije koje ulažu u odabrane inovativne subjekte“ nije realizovana, a odgovorna institucija za ovu aktivnost je MIPT i MFRT. MIPT je kontaktirao i poslao informacije MFRT-u da započne implementaciju ove aktivnosti, ali je MFRT zatražio da se ova aktivnost ukloni, jer se ne očekuje da će takva aktivnost biti realizovana.

Aktivnost 5.2.3 “Finalizacija Programa industrijske svojine” je završena, što znači da je Program industrijske svojine odobren.

Aktivnost 5.2.4 “Podrška visokoškolskim ustanovama za kreiranje izvršnih inovacionih programa u industriji“, Ova aktivnost nije izveštavan.

***Pokazatelji:** Ostvarivanje specifičnog cilja 5.2 meriće se sledećim pokazateljem: procenat (%) preduzeća koja su uvela novi proizvod/uslugu, za ovaj pokazatelj nema podataka.*

Specifični cilj 5.3 Jačanje veza sa domaćim pružaocima usluga vezanih za industriju: ima za cilj jačanje veza između domaćih proizvođača i pružalaca usluga, da se minimizira curenje vrednosti u proizvodnim procesima, pri čemu se usluge za proizvodnju manje uvoze iz inostranstva.

U okviru ovog cilja, od 4 predviđene aktivnosti, 3 aktivnosti su definisane u periodu 2023-2024, 1 aktivnost je realizovana, 1 aktivnost je u toku i 1 aktivnost nije realizovana.

Aktivnost 5.3.4 “Formiranje Nacionalnog saveta za industrijski razvoj“, je realizovan, dakle Odlukom premijera formiran je Nacionalni savet za industrijski razvoj.

Aktivnost 5.3.1 “Razvoj digitalne platforme sa detaljnim profilima pružalaca usluga vezanih za industriju“ je delimično realizovana. OPZ je razvijen i biće realizovan tokom 2025. godine, uz zajedničko finansiranje od strane KSV/023 LUX/DEV i KIESA.

Aktivnost 5.3.2 “Podrška preventivnim merama za održavanje mašina u proizvodnim preduzećima“ nije realizovana zbog nedostatka budžeta.

***Pokazatelji:** Postizanje specifičnog cilja 5.3 će se meriti sledećim pokazateljem: (i) domaće usluge nabavljene od strane industrije, nema podataka za ovaj pokazatelj.*

III. GLAVNI POKAZATELJI UTICAJA MERA ZA POSTIZANJE STRATEŠKIH CILJEVA

Nedostatak podataka za 2024. godinu rezultiralo je ne utvrđivanjem uticaja učinka proizvodnog sektora, bilo u povećanju proizvodnih kapaciteta, povećanje dodate vrednosti, povećanje kvaliteta proizvoda, i stvaranje pristojnog rada itd. Međutim, najnoviji podaci su uglavnom za 2023. godinu.

Strateški cilj 1: Proširenje industrijske proizvodnje

Industrijska proizvodnja na Kosovu je i dalje veoma ograničena. Učešće DVP-a u BDP-u, prema podacima strateške analize za 2020. godinu, iznosilo je (13,6%), dok je iz najnovijih podataka iz 2023. godine zabeleženo smanjenje učešća DVP-a u BDP-u za 0,68%. Dok je BDP po glavi stanovnika u proizvodnji u 2023. godini, u odnosu na 2020. godinu, povećan za 117,4 evra, prema trendu do 2026. godine će premašiti predviđeni pokazatelj.

Table. 2. *Strateški cilj 1: Proširenje industrijske proizvodnje i pokazatelji radnje*

1 Br.	Strateški i specifični ciljevi, Pokazatelji i radnje	Osnovna vrednost	Poslednja (trenutna) vrednost	Privremeni cilj (2026)	[Cilj poslednje godine 2030.]
1	Strateški cilj: Proširenje industrijske proizvodnje				
1	Dodata vrednost u proizvodnji (DVP) po glavi stanovnika (EUR)	541,5 (2020)	658,9 (2023)	702.1	809.2
2	Učešće DVP u BDP-u	13,6% (2020)	12,92 (2023)	15,30%	16,50%
1.1	Specifični cilj: Olakšavanje pristupa finansijama za lokalne proizvođače				
1	Domaći krediti privatnom sektoru od banaka (% BDP)	47,8% (2020)	55,25% (2023)	52%	60%
2	Učešće proizvodnih kredita u ukupnim komercijalnim kreditima	17,3% (2021)	18,5% (2023)	23,40%	28,20%
1.2	Specifični cilj: Povećanje investicija u proizvodnju				
1	Udeo SDI u proizvodnji u ukupnim SDI (%)	-0,1% (2021)	1,56% (2023)	10,20%	18,40%
2	Učešće uvezenih kapitalnih dobara u DVP-u	41,7% (2020)	44,8% (2022)	48,30%	52,70%
1.3	Specifični cilj: Ubrzanje digitalizacije u proizvodnji				
1	Upotreba alata za digitalizaciju u opštoj proizvodnji/radnim procesima u industriji (%)	19,3% (2019)	Poslednja vrednost godina 2019	35%	45%
1.4	Specifični cilj: Povećanje kvaliteta i sertifikacije međunarodno priznatih proizvoda				
1	Broj industrijskih proizvoda izvezenih u EU (najmanje 10.000 evra godišnje)	298 (2021)	Poslednja vrednost godina 2021	630	895

Specifični cilj 1.1: Olakšavanje pristupa finansijama za domaće proizvođače, u pokazatelju "Domaći krediti privatnom sektoru od banaka (% BDP)", premašili su očekivanja,

dok je kod pokazatelja „Učešće proizvodnih kredita u ukupnim komercijalnim kreditima“ prisutan negativan trend.

Specifični cilj 1.2: Povećati investicija u proizvodnju, u pokazatelju „Učešće SDI proizvodnje u ukupnim SDI (%)“ postoji napredak ali sa niskim trendom rasta i daleko od ostvarenja planiranog procenta.

Za pokazatelj „Učešće uvezenih kapitalnih dobara u DVP-u“ nema podataka posle 2022. godine.

Specifični cilj 1.3: Ubrzanje digitalizacije u proizvodnji, ima merni pokazatelj „Korišćenje alata digitalizacije u opštoj proizvodnji/radnim procesima u industriji (%)“, za koji su postojeći statistički podaci iz 2019. godine.

Specifični cilj 1.3: Povećanje kvaliteta i sertifikacije međunarodno priznatih proizvoda „Broj industrijskih proizvoda izvezenih u EU (najmanje 10.000 evra godišnje)“, za koje su postojeći statistički podaci iz 2021. godine.

Strateški cilj 2: Smanjenje industrijskog trgovinskog deficita

Ukupan industrijski trgovinski bilans Kosova je negativan i imamo produbljivanje trgovinskog deficita, procenjeno prema podacima ASK u tabeli ispod.

Table. 3. Strateški cilj 2: Smanjenje trgovinskog deficita i pokazatelji radnje

2 br.	Strateški i specifični ciljevi, Pokazatelji i radnje	Osnovna vrednost	Poslednja (trenutna) vrednost	Privremeni cilj (2026)	[Cilj poslednje godine 2030.]
2	Strateški cilj: Smanjenje industrijskog trgovinskog deficita				
1	Trgovinski deficit u prerađivačkoj industriji (mil. EVR)	- 2.327,6 (NACE) -2.821,7 (po poglavljima) (2020)	-5.053,8 (prema poglavljima 2023.)	-2.037,60 (NACE)	-1.744,40
2.1	Specifični cilj: Podrška preduzećima da iskoriste svoj izvozni potencijal				
1	Broj proizvodnih preduzeća koja redovno izvoze (najmanje 10.000 evra godišnje)	733 (2021)	n/p	1,239	2,478
2.2	Specifični cilj: Diversifikacija izvoznih tržišta				
1	Geografska diversifikacija izvoza (broj partnerskih zemalja čini 80% izvoza proizvodnje)	10 (2021)	11 (2023)	14	18
2.3	Specifični cilj: Zamena uvoza poluproizvoda i finalnih proizvoda lokalnim proizvodima i promocija lokalnih proizvoda				
1	Učešće uvoza zamenljivih intermedijarnih proizvoda (prema BEC klasifikaciji) u ukupnom uvozu	31,6% (2020)	46% (2023)	27%	22%

2	Učešće uvoza zamenljivih potrošačkih dobara (prema BEC klasifikaciji) u ukupnom uvozu	23,2% (2020)	32% (2023)	20%	16%
3	Učešće domaće robe na tržištu proizvođača	32,8% (2020)	n/p	40%	50%

Specifični cilj 2.1: Specifični cilj: Podrška preduzećima da iskoriste svoj izvozni potencijal. Postojeći statistički podaci su iz 2021. godine.

Specifični cilj 2.2: Diversifikacija izvoznih tržišta, prema podacima iz 2023. godine, napreduje i cilj postavljen za 2026. godinu može se postići.

Specifični cilj 2.3: Zamena uvoza intermedijarnih i finalnih proizvoda domaćim proizvodima i promovisanje domaćih proizvoda, ima tri pokazatelja, od kojih su dva „Udeo uvoza zamenljivih intermedijarnih proizvoda (prema BEC klasifikaciji) u ukupnom uvozu“ i „Udeo uvoza zamenljivih proizvoda široke potrošnje (prema statističkim podacima za ciljnu klasifikaciju BEC2, koji su premašili ciljne statističke podatke za BEC2“2). pokazatelj "Udeo lokalne robe na proizvodnom tržištu"

Strateški cilj 3: Stvaranje boljeg i inkluzivnog zapošljavanja

Iz analize dostupnih podataka (2020), tokom izrade strategije i najnovijih podataka (2023), primećuje se da „Zaposlenost u proizvodnji po glavi stanovnika“ beleži blagi rast od 2,36% (2023), što ukazuje na spor trend ka ostvarenju cilja u 2026, od 3,69%.

Pokazatelj 2, „Ukupne zarade u proizvodnji u DVP-u, u (%)“, pokazuje negativan trend rasta i nisku vrednost za postizanje cilja u 2026. godini.

Table. 4. Strateški cilj 3: Stvaranje boljeg i inkluzivnog zapošljavanja i pokazatelji radnje

3 br.	Strateški i specifični ciljevi, Pokazatelji i radnje	Osnovna vrednost	Poslednja (trenutna) vrednost	Privremeni cilj [2026.]	[Cilj poslednje godine 2030.]
3	Strateški cilj: Stvaranje boljeg i inkluzivnog zapošljavanja				
1	Zaposlenost u proizvodnji po glavi stanovnika	2,34 (2020)	2,36 (2023)	3.69	4.59
2	Ukupne plate u proizvodnji u DVP-u (%)	34,5% (2020)	21% (2023)	51,50%	62,90%
3.1	Specifični cilj: Kvalifikacija i sertifikaciji tehničke radne snage i menadžera preduzeća				
1	Broj akreditovanih institucija za obuku za proizvodne industrije	11 (2021)	12(2023/24)	20	35
2	Broj usvojenih standarda zanimanja u prerađivačkoj industriji	24 (2021)	17(2023/24)	40	60

3	Procenat radnika koji pohađaju formalnu obuku u proizvodnji (%)	26,4% (2019)	n/p	35%	42%
4	Broj ISO sertifikata izdatih na Kosovu	n/p	n/p	BP prosek	BP prosek
3.2	Specifični cilj: Promovisanje otvaranja pristojnih radnih mesta u industriji				
1	Deklaracija o broju zaposlenih u proizvodnji prema podacima PAK/ankete rada iz ASK	0.756	86,57%(2022)	80%	87%
2	Siromaštvo zaposlenih u proizvodnji	26,6% (2020)	n/p	15%	10%
3	Broj nezgoda na radu u proizvodnji	49 (2021)	106(2024)	0%	0%
3.3	Specifični cilj: Integracija žena i mladih u tržište rada i poslovanju				
1	Procenat mladih zaposlenih u proizvodnji od ukupno zaposlenih mladih (%)	10,2% (2021)	11,2% 2023	13,7%	16,5%
2	Procenat žena u ukupnoj zaposlenosti u proizvodnji (%)	15,9% (2021)	17,8% (2023)	20,7%	23,9%

Specifični cilj 3.1. Pokazatelj “Kvalifikacija i sertifikaciji tehničke radne snage i menadžera preduzeća“ ima četiri pokazatelja, od kojih dva imaju uporedne podatke, dok za druga dva pokazatelja nema podataka.

Pokazatelj 1 “Broj akreditovanih institucija za obuku za proizvodne industrije“ pokazao je pozitivan, ali prilično spor trend u postizanju cilja za 2026. godinu.

Pokazatelj -2 “Broj usvojenih standarda zanimanja u prerađivačkoj industriji“, u 2023/24. godini, pokazuje negativan trend u odnosu na osnovne podatke.

U 2 pokazatelja “Procenat radnika koji su prošli formalnu obuku u proizvodnji (%)” i “Broj ISO sertifikata izdatih na Kosovu”, podneti podaci nedostaju.

Specifični cilj 3.2. Pokazatelj “Promovisanje otvaranja pristojnih radnih mesta u industriji“ ima tri pokazatelja, od kojih za dva postoje uporedni podaci, dok za jedan pokazatelj nemamo podatke.

Pokazatelj 1 “Prijavljivanje broja zaposlenih u proizvodnji prema PAK-u i podacima ankete o radu ASK“ je premašio očekivanja, dok je pokazatelj 2 „Siromaštvo zaposlenih u proizvodnji“, zbog nedostatka podataka, isključen kao pokazatelj.

Pokazatelj-3, “Broj nezgoda na radu u proizvodnji“, iz podataka za 2023. godinu, ima negativan trend, što znači da je broj nezgoda u porastu i daleko je od cilja za 2026. godinu.

Specifični cilj 3.3. “Integracija žena i mladih u tržište rada i poslovanju“ ima dva pokazatelja.

Pokazatelj 1 „Procenat mladih zaposlenih u proizvodnji od ukupno zaposlenih mladih (%)“,

i Pokazatelj 2 “Procenat žena od ukupno zaposlenih u proizvodnji (%)“, pokazuju pozitivan i obećavajući trend u ostvarivanju cilja za 2026. godinu.

Strateški cilj 4: Olakšavanje cirkularne i zelene industrije

Cirkulacija i reciklaža u kosovskoj proizvodnji je i dalje veoma ograničena, dok su industrijski otpad i zagađenje značajni. Energetska i CO₂ intenzivna efikasnost kosovskog proizvodnog sektora je poboljšana, ali i dalje zaostaje za svojim zemljama G6 uporednim zemljama, što je posledica niske proizvodnje energije iz obnovljivih izvora.

Osnovna vrednost podataka tokom izrade strategije bila je 2019, dok je poslednja raspoloživa vrednost 2022, trend emisije CO₂ po jedinici BDP-a se smanjuje i privremeni cilj za 2026. godinu je postignut 2022. godine na 0,58 (kg/evra).

Table. 5. Strateški cilj 4: Olakšavanje cirkularne i zelene industrije i pokazatelji radnje

4 Br.	Strateški i specifični ciljevi, Pokazatelji radnje	Osnovna vrednost	Poslednja (trenutna) vrednost	Privremeni cilj [2026.]	[Cilj poslednje godine 2030.]
4	Strateški cilj: Olakšavanje cirkularne i zelene industrije				
1	Emisije CO ₂ po jedinici DVP-a (kg/evro)	0,77 (2019)	0,58 (2022)	0.6	0.3
4.1	Specifični cilj: Podrška preduzećima da povećaju reciklažu i promet u proizvodnji				
1	Bruto dodata vrednost u sektorima koji se odnose na cirkularnu ekonomiju (% ukupnog BDP-a)	0,80% (2020)	n/p	1,0%	1,3%
2	Upotreba recikliranog materijala (%)	n/p	n/p	Prosek BP	Prosek BP
4.2	Specifični cilj: Podrška proizvodnji i potrošnji zelenih proizvoda				
1	Tržišni udeo ekološki prihvatljivih proizvoda	n/p	n/p	Prosek BP	Prosek BP
2	Procenat građana koji često kupuju ekološki prihvatljive proizvode	n/p	n/p	Prosek BP	Prosek BP
4.3	Specifični cilj: Podrška tehnološkom unapređenju sa fokusom na povećanje energetske i materijalne efikasnosti				
1	Energetski intenzitet u proizvodnji (Toe/mil. EUR)	339 (sredina 2018-2020)	245,6 (2022)	250 (2026)	150 (2030)

Specifični cilj 4.3 “Podrška tehnološkom unapređenju sa fokusom na povećanje energetske i materijalne efikasnosti“ ima pokazatelja “Energetski intenzitet u proizvodnji (Toe/mil DVP)” ima primetan pad u odnosu na 2021. kada je iznosio 311 (Toe/mil DVP), u 2022. godini imamo 2022. što premašuje cilj od 240 mil.

Ne postoje uporedni podaci za Pokazatelje specifičnog cilja 4.1 “Podrška preduzećima da

povećaju reciklažu i promet u proizvodnji“ i Specifični cilj 4.2 “Podrška proizvodnji i potrošnji zelenih proizvoda“.

Strateški cilj 5: Maksimiziranje unutrašnjeg dobitka

Kosovsku proizvodnju karakterišu slabi domaći lanci vrednosti i neefikasna upotreba postojećih prirodnih resursa, što rezultira različitim gubicima vrednosti. Između ostalog, to je zbog niske tehnološke proizvodnje, ograničene prerade postojećih prirodnih resursa i uvoznih inputa (materijala i usluga) za proizvodnju umesto unutrašnjeg obezbeđivanja.

DVP/Output proizvodnje je u nadležnosti ASK-a da obezbedi, do ovog izveštajnog perioda nema podataka na koje se možemo pozvati.

Table. 6. Strateški cilj 5: Maksimiziranje unutrašnjeg dobitka i pokazatelji radnje

5 br.	Strateški i specifični ciljevi, Pokazatelji radnje	Osnovna vrednost	Poslednja (trenutna) vrednost	Privremeni cilj [2026.]	[Cilj poslednje godine 2030.]
5	Strateški cilj: Maksimiziranje unutrašnjeg dobitka				
1	BDP/proizvodnja (Proiz/output)	n/p	n/p	n/p	n/p
5.1	Specifični cilj: Povećanje učešća lokalnih inputa u proizvodnji				
1	Uvozna vrednost poluproizvoda (BEC klasifikacija) kao deo DVP	169,1% (2020)	223% (2023)	133,1%	109,1%
5.2	Specifični cilj: Unapređenje inovacije proizvoda ka proizvodnji sa većom dodatnom vrednošću				
1	Procenat firmi koje su predstavile novi proizvod/uslugu	26,9% (2019)	n/p	32% (2026)	40% (2023)
5.3	Specifični cilj: Jačanje veza sa lokalnim dobavljačima usluga vezanih za industriju				
1	Domaće usluge koje nabavljaju industrije	n/p	n/p	Prosek BP	Prosek BP

Specifični cilj 5.1 “Povećanje učešća lokalnih inputa u proizvodnji” ima samo jedan pokazatelj “Vrednost uvoza intermedijarnih proizvoda (BEC klasifikacija) kao deo DVP-a” koji je daleko od ciljeva zasnovanih na podacima CBK-a.

IV. RIZICI I KORACI ZA NJIHOVO OBRAĆANJE

IV.1 Problemi i rizici

Tokom praćenja akcionog plana podaci pokazuju da neke od aktivnosti nisu realizovane, ili su delimično realizovane, pri čemu institucije nadležne za sprovođenje aktivnosti nisu ugradile aktivnosti u svoje godišnje planove. Običan rizik u nedostatku realizacije aktivnosti za 2023. i 2024. godinu, na osnovu sastanaka i razgovora institucija odgovornih za realizaciju aktivnosti, procenjuje se da će nedostatak finansijska sredstva i dopuna i izmena zakonskog okvira, posebno za neke aktivnosti MFRT, gde su potrebne dopune i izmene zakona.

Ne uključivanje planiranih aktivnosti akcionog plana strategije u planove rada odgovornih institucija zabrinjava je u godišnjem izveštaju za 2023. godinu, ali opet, jedan broj institucija nije ugradio neke aktivnosti iz akcionog plana strategije u svoje planove rada. Ne uključivanje strateških aktivnosti u planove rada dovelo je do nesprovođenja nekih aktivnosti i ne realizacije specifičnih i strateških ciljeva.

Među preprekama u analizi uticaja mera za postizanje strateških ciljeva je nedostatak ili kašnjenje u objavljivanju podataka pokazatelja, pri čemu se podaci iz prethodne godine obično ne objavljuju u K1 naredne godine.

IV.2 Sledeći koraci

Svaki strateški cilj predstavlja jedinstvene izazove koji zahtevaju fokusiranu pažnju, zahtevajući da kašnjenja u sprovođenju aktivnosti ili promene aktivnosti imaju osnovu i opravdanje od institucija odgovornih za sprovođenje aktivnosti.

Članovi među-ministarskog koordinacionog tela za praćenje, redovnu evaluaciju, sprovođenje privremenih pregleda i konačne evaluacije SIRPP-2030 i Akcionog plana 2023-2025, moraju da obezbede da aktivnosti koje planira da implementira institucija koju predstavljaju budu uključene u akcioni plan rada i daju preporuke za naredne korake, posebno za izradu akcionog plana.

ASK, da obradi i obezbedi podatke o Pokazateljima strateških i specifičnih ciljeva, na vreme za izveštavanje (podatke za 2025. treba da obezbedi ASK, do februara 2026. godine).

Među narednim koracima u sprovođenju glavnih aktivnosti, gde su članovi odgovornih institucija dužni da sagledaju mogućnosti sprovođenja aktivnosti, su:

Cilj 1, specifični cilj 1.1, “Razvoj studije izvodljivosti za osnivanje Kosovske razvojne banke” i aktivnost 1.1.2. “Dopuna regulatornog okvira za tržište korporativnih hartija od vrednosti i drugih sličnih instrumenata finansiranja“, nisu realizovane iako su planirane za implementaciju 2024. godine, Ministarstvo finansija i CBK treba da analiziraju da li se ove aktivnosti mogu sprovesti ili početi da se sprovedu 2025. godine.

Aktivnost 1.1.3. „Osnivanje Savetodavne kancelarije za pristup finansijama“, U toku je, KIESA će se pobrinuti za osnivanje kancelarije.

Specifični cilj 1.2, aktivnost 1.2.8 “Pružanje poreskih olakšica na prihode preduzeća za strateške investicije“, Ova aktivnost nije realizovana iako je bila planirana za realizaciju 2023. godine. MFRT je zatražio da se ta aktivnost izbac iz akcionog plana i da se ponovo konsultuje MFRT ukoliko može da se sprovede u narednim godinama do 2025. godine.

Specifični cilj 1.3, aktivnost 1.3.5 “Kreiranje modela ugovora o zaštiti podataka na osnovu važećeg zakonodavstva koji će služiti proizvodnim kompanijama i drugim preduzećima“, Ovu aktivnost treba transformisati u aktivnost informativne kampanje, kroz implementaciju „Fokus grupa“ u sektoru proizvodnje/prerađivačke industrije.

Aktivnost 1.3.1 “Organizacija digitalne izložbe za prerađivačku industriju”, od MIPT treba preduzeti konkretne korake da realizacija u 2025. dok je aktivnost 1.3.3 “Obezbeđivanje javnih objekata za otvaranje digitalnih inovacionih centara u službi industrije“, iz MIPT-a sagledati razloge i analizirati stanje za realizaciju ove aktivnosti tokom 2025. godine.

Specifični cilj 1.4, aktivnost 1.4.2 „Pružanje finansijske podrške telima za ocenjivanje usaglašenosti (TOU) za poboljšanje njihove opreme i izgradnju operativnih kapaciteta“, analizirati i videti da li postoji mogućnost implementacije 2025. godine.

Aktivnost 1.4.3 “Razvoj akcionog plana koji utvrđuje korake koje treba da preduzme Kosovska direkcija za akreditaciju (KDA) kako bi ispunila uslove za punopravno članstvo u Evropskoj organizaciji za akreditaciju (EA)”, da radi na izradi akcionog plana za ispunjavanje uslova za članstvo u EA.

Cilj 2, specifični cilj, 2.3, aktivnost 2.3.2 “Unapređenje uvoznog tarifnog režima radi obezbeđenja zaštite strateških proizvoda“, ovu aktivnost treba analizirati i videti da li postoji mogućnost za unapređenje tarifnog režima, poštujući SST i druge sporazume na snazi i analizirajući praksu drugih zemalja.

Aktivnost 2.1.6 “Sprovođenje analize za procenu uticaja aktivnosti promocije izvoza” treba da bude završena i analiza koju objavi KIESA

Aktivnost 2.1.7 “Kreiranje mentorskog programa za povezivanje pripadnika kosovske dijaspe sa proizvodnim iskustvom sa potencijalnim izvozniciima“, i Aktivnost 2.1.9 “Angažovanje pripadnika dijaspe da pomognu izvozu u industriji u okviru Programa građanske diplomatije“ MIPD do sada nije izveštavao o ovim aktivnostima, pa se zahteva da se ove aktivnosti realizuju.

Aktivnost 2.2.3 “Podrška kreiranju spoljnih trgovinskih marki za olakšavanje prodora proizvodnih preduzeća na nova izvozna tržišta, u saradnji sa spoljnim poslovnim i partnerima iz dijaspe“, KIESA do sada nije izveštavala o ovoj aktivnosti.

Aktivnost 2.3.2 “Unapređenje uvoznog tarifnog režima radi obezbeđenja zaštite strateških proizvoda“, MFRT da preduzme korake za sprovođenje ove aktivnosti.

Aktivnost 2.3.4 “Obezbeđivanje grantova mladima, kroz inovacione centre, za razvoj kreativnih promotivnih projekata za potrošnju lokalnih proizvoda“ i aktivnost 2.3.5 “Pokretanje informativne kampanje za povećanje svesti građana o kupovini lokalnih proizvoda“, KIESA treba da preduzme korake za sprovođenje ovih aktivnosti.

Cilj 3, specifični cilj 3.1, aktivnost 3.1.4 “Kreiranje proizvodnog programa zapošljavanja u okviru Aktivnih mera tržišta rada” (mere: pripravnički staž i subvencije zarada), Agencija za zapošljavanje analizira aktivnosti strategije i ugrađuje ih u planirane aktivnosti ili programe. Aktivnost 3.1.5 „Kreiranje kreditne šeme za unapređenje veština na tržištu rada“ preporučuje da Agencija za zapošljavanje razvije šeme u koordinaciji sa AID.

Specifični cilj 3.3, aktivnost 3.3.1 “Organizacija žena u industriji industrije” KIESA treba da proširi već tradicionalnu aktivnost “Žene u poslovanju”, organizovanjem konferencija, predstavljanjem uspešnih priča kosovskih poslovnih žena, itd.

Cilj 4, specifični cilj 4.3, aktivnost 4.3.1 “Izrada programa za investicija u zelenu tehnologiju u prerađivačkoj industriji”, MIPT posebno Odeljenje za industriju treba da se konsultuje sa EBOR-om o mogućnosti sprovođenja aktivnosti.

Aktivnost 4.2.4 “Uključivanje kriterijuma zelene nabavke u prehrambenoj, tekstilnoj i industriji nameštaja”, očekuje se da će ovu aktivnost realizovati MFRT.

Cilj 5, specifični cilj 5.2, aktivnost 5.2.2 „Smanjenje poreza na dobit za velike proizvodne kompanije koje ulažu u odabrane inovativne subjekte“, od strane MFRT-a, kao aktivnost, zatraženo je da se izbací iz akcionog plana, a da se još jednom konsultuje sa MFRT-om da li se može sprovesti u narednim godinama do 2025. godine.

Aktivnost 5.1.1 “Kreiranje input-output tabela da bi se razumela struktura inputa koji se koriste u industriji”, ASK treba da obradi ove podatke i kreira tabele input-output.

Aktivnost 5.2.1 “Podela nagrade za inovacije u proizvodnim proizvodima“, očekuje se da ovu aktivnost sprovede Odeljenje za inovacije.

Aktivnost 5.2.4 “Podrška institucijama visokog obrazovanja za stvaranje izvršnih inovacionih programa u industriji“, ovu aktivnost treba da sprovede MONT.

Aktivnost 5.3.2 “Podrška preventivnim merama za održavanje mašina u proizvodnim preduzećima“, ovu aktivnost treba da realizuje KIESA.

Tabela 1. Realizacija aktivnosti SIRPP - 2030, Akcioni plan 2023-2025, za period (jul-decembar 2023)

Br.	Radnja	Krajnji rok	Vodeća institucija	Vodeća i pomoćna institucija	Proizvod(Output)	Status napretka	Kratko objašnjenje napretka
Strateški cilj: Proširenje industrijske proizvodnje							
Specifični cilj 1.1: Olakšavanje pristupa finansijama za lokalne proizvođače							
1.1.1	Izrada studije izvodljivosti za osnivanje Kosovske razvojne banke	K3 2024	MIPT i ME	MIPT i ME	Završena studija izvodljivosti	Ne realizovano	Aktivnost koja još nije počela
1.1.2	Dopuna regulatornog okvira za tržište korporativnih hartija od vrednosti i drugih sličnih instrumenata finansiranja	K4 2024	MFRT i CBK	MFRT i CBK	Zakon o alternativnim uslugama finansiranja	Ne realizovano	Aktivnost koja još nije počela
1.1.3	Osnivanje Savetodavne kancelarije za pristup finansijama	K1 2024	MIPT (KIESA)	MIPT (KIESA)	Osnovana i funkcionalna savetodavna kancelarija	Delimično realizovano / u toku	U postupku iniciranje izrade podzakonskih akata iz Zakona o održivim investicijama. Nacrt uredbe o strukturiranju KIESA je u fazi razmatranja.
Specifični cilj 1.2: Povećati investicija u proizvodnju							
1.2.1	Izrada Zakona o Suverenom fondu	K4 2023	KP	KP	Zakon o državnom fondu je završen i odobren	Realizovano	Usvojen 15. decembra u Skupštini Kosova
1.2.2	Izrada podzakonskih akata koji proizilaze iz novog zakona o industrijskim i tehnološkim parkovima	K2 2024	MIPT (Odeljenje za industriju i KIESA)	MIPT (Odeljenje za industriju i KIESA)	Dovršeno i usvojeno 5 podzakonskih akata	Realizovano	Izrađeno je pet podzakonskih akata koji proizilaze iz Zakona o industrijskim i tehnološkim parkovima, od kojih su četiri (4) usvojena.

1.2.3	Izrada studije koja procenjuje uticaj postojećih industrijskih parkova na otvaranje novih radnih mesta, izvoz i ekonomski razvoj	K4 2023	MIPT (KIESA)	MIPT (KIESA, Odeljenje za industriju i GIZ (EP)	Završena studija o proceni uticaja postojećih parkova	Realizovano	Pripremljena je studija o uticaju postojećih industrijskih parkova na otvaranje novih radnih mesta, izvoz i ekonomski razvoj.
1.2.5	Stvaranje zelenog industrijskog parka	K4 2024 K4 2025	MIPT (KIESA)	MIPT (KIESA)	Završetak zelenog industrijskog parka	Delimično realizovano / u toku	Industrijski park 2 je osnovan u Glogovcu. Urađen je projekat i razvijene procedure za ugovaranje ekonomskog operatera za izgradnju infrastrukture, što je ugovoreno i radovi su započeti.
1.2.6	Priprema promotivnih video zapisa za uspešne priče SDI na Kosovu	K4 2023 K4 2024 K4 2025	MIPT (KIESA)	MIPT (KIESA)	Završeni promotivni video zapisi	Realizovano	Tokom 2023. proizvedeni su video snimci za promovisanje sektora sa potencijalom i pričama o uspehu u tim sektorima. Tokom 2024. godine napravljen je video zapis za promociju zimskog turizma.
1.2.7	Izrada zakona kojim se utvrđuje status državnih prvaka	K4 2024	MIPT i JA	MIPT i ME	Zakon o nacionalnim šampionima završen i usvojen	Delimično realizovano / u toku	U koncept dokumentu državnog fonda preporučuje se da se rad na ovom zakonu počne nakon usvajanja Zakona o državnom fondu. Status državnih šampiona – Preduzeća Šampiona je adresiran u Nacrtu zakona o Suverenom Fondu Republike Kosovo
1.2.8	Obezbeđivanje poreskih olakšica na dobit preduzeća za strateške investicije	K3 2023	MFRT	MFRT i KP	Zakon o porezu na dobit preduzeća izmenjen sa uključenim poreskim odmorom	Ne realizovano	Izmena i dopuna Zakona o PPK-u je uvrštena u Zakonodavni plan za 4. kvartal 2025. godine.

1.2.9	Izrada programa promocije investicija (strateški dokument)	K3 2024	MIPT (Odeljenje za strateške investicije)	MIPT (Odeljenje za strateške investicije)	Završen i odobren program promocije investicija	Delimično realizovano / u toku	U toku je izrada Nacionalne strategije za investicije.
Specifični cilj 1.3: Ubrzanje digitalizacije u proizvodnji							
1.3.1	Organizovanje digitalne izložbe za prerađivačku industriju	K3 2024 K3 2025	MIPT (KIESA), Odeljenje za inovacije i Odeljenje za industriju)	MIPT (KIESA, Odeljenje za inovacije i Odeljenje za industriju)	Sa jedne izložbe svake godine sa najmanje 90 kompanija učesnica	Ne realizovano	Planirano za 2025.godinu
1.3.2	Obezbeđivanje vaučera (uz sufinansiranje) za digitalnu transformaciju i sajber bezbednost	K3 2024 K3 2025	MIPT (KIESA)i EBOR	MIPT (KIESA)i EBOR	150 korisnika šeme vaučera za digitalizaciju	Realizovano	215 kompanija podržano u 2024
1.3.3	Obezbeđivanje javnih objekata za otvaranje digitalnih inovacionih centara u službi industrije	K4 2024	MIPT (KIESA i Odeljenje za inovacije)	MIPT (KIESA i Odeljenje za inovacije)	Osnovana dva centra za digitalne inovacije	Ne realizovano	U 2024. godini nije bilo otvaranja inovacionih centara u javnim objektima

1.3.5	Kreiranje šablona ugovora o zaštiti podataka na osnovu važećeg zakonodavstva koji će služiti proizvodnim kompanijama i drugim preduzećima	K4 2023	MIPT-OI	MIPT (Odeljenje za Industriju) i Agencija za informacije i privatnost	Popunjeni modeli sporazuma o ličnim podacima	Delimično realizovano / u toku	Nakon konsultacija sa drugim zainteresovanim stranama i preduzećima, utvrđeno je da se zbog različite prirode poslovanja ne mogu kreirati modeli ugovora. Ova aktivnost se transformiše u Informativnu kampanju „Informisanje privrednih subjekata o Zakonu o zaštiti podataka o ličnosti i Zakonu o zaštiti poslovne tajne“. Kao deo aktivnosti „Fokus grupa za proizvodnu industriju“ koje organizuje OI u 7 regiona Kosova, preduzećima će biti pružene informacije o zakonima o kojima je reč.
Specifični cilj 1.4: Povećanje kvaliteta i sertifikacije međunarodno priznatih proizvoda							
1.4.1	Stvaranje Nacionalnog instrumenta za sertifikaciju proizvoda	K3 2024 K3 2025	MIPT (KIESA)	MIPT (KIESA)	Najmanje 30 kompanija korisnika (30% grantova za obradu metala) godišnje	Realizovano	Tokom 2024. godine podržana su 23 preduzeća za sertifikaciju proizvoda koja realizuju projekte. Budžet i planiranje su bili za podršku do 30 preduzeća, ali nije bilo uspešnih prijava.
1.4.2	Pružanje finansijske podrške telima za ocenjivanje usaglašenosti (TOU) za nadogradnju svoje opreme i izgradnju operativnih kapaciteta	K4 2024	MIPT (Odeljenje za industriju i KIESA)	MIPT (Odeljenje za industriju i KIESA)	Podržano 6 laboratorija za ispitivanje godišnje	Delimično realizovano / u toku	Nacrt šeme je razvijen za dve komponente: podršku laboratorijama za ispitivanje i sertifikacionim telima.

1.4.3	Izrada akcionog plana koji utvrđuje korake koje treba preduzeti Kosovska direkcija za akreditaciju (KDA) kako bi ispunila uslove za punopravno članstvo u Evropskoj organizaciji za akreditaciju (EA)	K4 2023	MIPT-KDA	MIPT (Kosovska direkcija za akreditaciju)	Akcionni plan je završen	Delimično realizovano / u toku	Koraci koje treba preduzeti za članstvo u EA su identifikovani i KDA trenutno radi na ispunjavanju ovih radnji. Sledeće aktivnosti: 1. Pregled funkcionalne organizacije, 2. Razmatranje zakonskog okvira, 3. Obogaćivanje liste stručnjaka/procenjivača, 4. Jačanje stručnih i akreditacionih saveta, 5. Uspostavljanje novih šema akreditacije.
1.4.4	Izrada zakona o nadzoru usklađenosti proizvoda na tržištu	K4 2023	MIPT-OI	MIPT (Odeljenje industrije)	Usvojen Zakon o nadzoru usklađenosti proizvoda na tržištu	Delimično realizovano / u toku	Urađen je Nacrt zakona o kontroli usaglašenosti proizvoda. Za finalizaciju ovog zakona zatražena je podrška od UNDP projekta za angažovanje stručnjaka sa iskustvom u praksi EU.
1.4.5	Izrada podzakonskih akata koji proizilaze iz zakona o nadzoru usaglašenosti proizvoda na tržištu	K4 2024	MIPT (Odeljenje industrije)	MIPT (Odeljenje industrije)	Dovršeni i usvojeni podzakonski akti	Ne realizovano	Nakon usvajanja Zakona, pristupiće se izradi podzakonskih akata za nadzor usklađenosti proizvoda na tržištu.
1.4.6	Izrada podzakonskih akata koji proizilaze iz zakona o opštoj bezbednosti proizvoda	K4 2024	MIPT (Odeljenje industrije)	MIPT (Odeljenje industrije)	Finalizovan i usvojena 3 podzakonska akta	Delimično realizovano / u toku	Urađeno je i prosleđeno na odobrenje: AU o funkcionisanju sistema brze razmene informacija i formulara za obaveštenja o opasnim proizvodima; AI za obaveštavanje o proizvodima stavljenim na tržište koji su opasni za potrošače.
1.4.7	Organizacija radionica za implementaciju tehničkog zakonodavstva o infrastrukturi kvaliteta i pratećim standardima	K2 2023 K2 2024 K2 2025	MIPT-OI	MIPT (Odeljenje industrije), GIZ (EP) i sektorska udruženja	3 radionice organizovane sa preduzećima svake godine	Realizovano	Održana su 3 sastanka sa privrednicima

1.4.8	Informativni sastanci sa privrednicima o osnivanju sertifikacionim tela za određene grupe ne prehrambenih proizvoda	K2 2023 K2 2024 K2 2025	MIPT-OI-KIESA	MIPT (Odeljenje za industriju i KIESA)	Godišnje se održava 7 regionalnih sastanaka sa oko 700 preduzeća koja učestvuju	Delimično realizovano / u toku	Uz podršku Regionalnog projekta GIZ-a održane su 2 radionice iz oblasti: 1. Električna i elektronska oprema 2. Bezbednost mašina
1.4.9	Organizovanje kampanja podizanja svesti za promovisanje odredbi Zakona o zaštiti potrošača u vezi sa garancijama za proizvode	K4 2024 K4 2025	MIPT (Odeljenje za zaštitu potrošača)	MIPT (Odeljenje za zaštitu potrošača)	700 hiljada potrošača informisano o pravima na garanciju proizvoda	Realizovano	Samo tokom 2024. godine distribuirano je oko 900 hiljada SMS poruka, i 15 hiljada razglednica i letaka za podizanje svesti potrošača u opštinama.
Strateški cilj: Smanjenje industrijskog trgovinskog deficita							
Specifični cilj 2.1: Podrška preduzećima da iskoriste svoj izvozni potencijal							
2.1.1	Proširenje izvoznog prozora u okviru KGFK	K4 2024	MFRT	Kosovski kreditno garantni fond (KKGF) i MFRT	300 kompanija koje imaju koristi od izvoznih finansijskih proizvoda koje podržava fond	Realizovano	Kapital koji se koristi za izvozni prozor je u okviru projekta sa Evropskom investicionom bankom.
2.1.2	Osnivanje Informacionog centra za izvozno tržište (EMIC)	K3 2024	MIPT (KIESA)	MIPT (KIESA)	Informacioni centar za izvozno tržište uspostavljen i operativan	Delimično realizovano / u toku	U postupku iniciranje izrade podzakonskih akata iz Zakona o održivim investicijama. Nacrt uredbe o strukturiranju KIESA je u fazi razmatranja.
2.1.3	Organizovanje inostranih prodajnih misija za kompanije spremne za izvoz u određenim sektorima	K4 2023 K4 2024 K4 2025	MIPT (KIESA)	MIPT (KIESA)	Najmanje 500 proizvodnih preduzeća podržalo je učešće na sajmovima	Realizovano	Tokom 2024. godine održano je 17 međunarodnih sajmova na kojima je podržano oko 180 preduzeća iz različitih sektora.

2.1.4	Identifikovanje potencijalnih kupaca preduzeća na inostranim tržištima i organizovanje nabavnih poseta unutar zemlje	K3 2024 K3 2025	MIPT (KIESA)	MIPT (KIESA)	Organizovano 5 poseta u zemlji godišnje	Realizovano	5 poseta potencijalnih stranih kupaca kosovskim izvoznim kompanijama iz različitih sektora (Švedska, Turska, Danska, Engleska i Nemačka)
2.1.5	Organizovanje regionalnih B2B sastanaka između lokalnih i regionalnih dobavljača inputa radi stvaranja mogućnosti za umrežavanje	K3 2023 K3 2024 K3 2025	MIPT (KIESA)	MIPT (KIESA), GIZ (EP) i sektorska udruženja	Održana 3 B2B sastanka i najmanje 100 kompanija koje učestvuju	Realizovano	Održani su ekonomski forumi sa zemljama kao što su Hrvatska, Mađarska, Slovenija, Grčka, Malta i Nemačka, a organizovani su i B2B sastanci između kosovskih preduzeća i preduzeća iz gore navedenih zemalja. Slični događaji će se nastaviti tokom 2025. Takođe se očekuje da će biti organizovane informativne sesije sa preduzećima iz dijaspore u različitim zemljama. U ovim aktivnostima, 165 kosovskih preduzeća je podržano u organizovanju B2B sastanaka.
2.1.6	Sprovođenje analize za procenu uticaja aktivnosti promocije izvoza	K4 2023 K4 2024 K4 2025	MIPT (KIESA)	MIPT (KIESA)	Analiza se završava godišnje	Delimično realizovano / u toku	Realizovana su istraživanja sa kosovskim kompanijama iz različitih sektora koje učestvuju u međunarodnim aktivnostima.
2.1.7	Uspostaviti mentorski program za povezivanje pripadnika kosovske dijaspore sa proizvodnim iskustvom sa potencijalnim izvozniciima	K4 2024 K4 2025	MIPD	MIPD	Kreiran program	Ne realizovano	Iz MIPD-a nisu izveštavali.
2.1.8	Popunjavanje kataloga (registra) kosovskih izvoznika	K4 2024	MIPT (KIESA)	MIPT (KIESA)	Kompletan katalog	Realizovano	KIESA ima listu najboljih izvoznika generisanu u saradnji sa PAK

2.1.9	Angažovanje pripadnika dijaspore da pomognu izvozu u industriji u okviru Programa građanske diplomatije	K4 2024 K4 2025	MIPT i MIPT	MIPT i MIPT (KIESA)	Izrada programa	Ne realizovano	Nisu izveštavali.
Specifični cilj 2.2: Diversifikacija izvoznih tržišta							
2.2.1	Izrada analize za utvrđivanje liste strateških proizvodnih proizvoda za izvoz	K4 2023	MIPT-OT	MIPT/Odeljenje za trgovinu i Odeljenje za industriju	Završena analiza strateških izvoznih proizvoda	Realizovano	Završena je Analiza „Identifikacija proizvoda sa potencijalom za supstituciju izvoza i uvoza“.
2.2.2	Pregovaranje o tri trgovinska sporazuma delimičnog obima	K4 2025	MIPT-OT	MIPT (Odeljenje trgovine)	Zaključena su 3 trgovinska sporazuma delimičnog obima	Realizovano	Potpisan je EFTA sporazum. Pregovaranje je sprovedeno Trgovinskog sporazuma sa Engleskom.
2.2.3	Podrška stvaranju spoljnih trgovinskih marki kako bi se olakšao prodor proizvodnih preduzeća na nova izvozna tržišta, u saradnji sa spoljnim poslovnim i partnerima iz dijaspore	K3 2024	MIPT (KIESA)	MIPT (KIESA)	5 podržanih trgovinskih marki	Ne realizovano	Nisu izveštavali.
Specifični cilj 2.3: Zamena uvoza intermedijarnih i finalnih proizvoda lokalnim proizvodima i promocija lokalnih proizvoda							
2.3.1	Priprema analize za identifikaciju uvezenih finalnih proizvoda sa potencijalom za zamenu	K3 2024	MIPT-OT	MIPT (Odeljenje trgovine)	Završena analiza	Realizovano	Analiza je završena

2.3.2	Unapređenje uvoznog tarifnog režima radi zaštite strateških proizvoda	K4 2023	MFRT	MIPT (Odeljenje trgovine), MFRT i Carina Kosova	Ažuriran tarifni režim za uvoz	Ne realizovano	Prema MFRT-u, ova aktivnost se možda može realizovati, ali uvek se mora imati na umu da imamo i druge sporazume o slobodnoj trgovini na koje ne bi trebalo uticati. Takođe, koraci koji se preduzimaju u ovom pravcu treba da budu u skladu sa praksom EU. Ova aktivnost još nije počela.
2.3.3	Uključivanje prelazne preferencijalne marže u javne nabavke za lokalne proizvode (napomena: ne odnosi se na proizvode poreklom iz EU, CEFTA, SAD i EFTA)	K4 2024	MFRT	MFRT i RKJN	Zakon o nabavkama je izmenjen da uključi preferencijal	Delimično realizovano / u toku	Nalazi se u zakonodavnom planu za 2025. godinu, a završeni nacrt je u kabinetu.
2.3.4	Pružanje grantova mladim ljudima, kroz inovacione centre, za razvoj kreativnih promotivnih projekata za potrošnju domaćih proizvoda	K1 2024	MIPT (KIESA)	MIPT (KIESA) i inovacioni centri	10 korisnika iz mlađe starosne grupe (najmanje polovina žena)	Ne realizovano	Ova aktivnost nije prijavljena.
2.3.5	Pokretanje informativne kampanje za podizanje svesti građana o kupovini lokalnih proizvoda	K2 2024 K2 2025	MIPT (KIESA)	MIPT (KIESA)	1 milion informisanih građana	Ne realizovano	Ova aktivnost nije prijavljena.
2.3.6	Izrada trgovinske politike (trgovinskog programa)	K4 2023	MIPT-OT	MIPT (Odeljenje trgovine)	Trgovinski program završen	Delimično realizovano / u toku	Radna grupa u saradnji sa Odeljenjem za trgovinu radi na izradi dokumenta/programa trgovinske politike.

Strateški cilj 3: Stvaranje boljeg i inkluzivnog zapošljavanja							
Specifični cilj 3.1: Kvalifikacija i sertifikaciji tehničke radne snage i menadžera preduzeća							
3.1.1	Sprovođenje sveobuhvatnog istraživanja za identifikaciju nedostataka u veštinama na tržištu rada u industriji i razumevanje izazova poslodavaca u pronalaženju kvalifikovanih radnika	K4 2023	MIPT-OI	MIPT (Odeljenje za industriju), USAID (PSWD) i GIZ	Završen izveštaj o istraživanju	Realizovano	1. Istraživanje je završeno u decembru 2024. godine.
3.1.2	Pružanje finansijske pomoći udruženjima proizvođača za upravljanje sektorski saveti rada	K4 2023 K4 2024 K4 2025	USAID/IREXS	USAID (PSWD) i sektorska udruženja	Sektorski saveti rada su uspostavljeni i funkcionišu za sektor drveta, preradu poljoprivrede i treći industrijski sektor IKT, kao i za funkcionisanje sektora obnovljive energije.	Realizovano	Sektorski saveti radne snage su funkcionalni za sektore informacionih i komunikacionih tehnologija (IKT), prerade drveta i agro-poslovanja. PSWD je 2024. godine osnovao Savet radne snage iu sektoru obnovljivih izvora energije. Urađen je i Nacrt uredbe o radu saveta.
3.1.3	Izrada zakona o industrijskim savetima	K3 2024	USAID (PSWD)	MFRT, MIPT i USAID (PSWD)	Zakon o industrijskim savetima završen i usvojen	Delimično realizovano / u toku	Na ovom zakonu nije se radilo. To je zato što su industrijski saveti stvoreni u okviru KCC-a. Biće uključeno u Zakon o KCC-u
3.1.4	Izrada programa zapošljavanja u proizvodnji u okviru Aktivnih mera tržišta rada (mere: obuka na radnom mestu i subvencija zarada)	K4 2023 K4 2024 K4 2025	MFRT - Agencija za zapošljavanje	MFRT (Agencija za zapošljavanje)	Najmanje 1.200 korisnika programa zapošljavanja u proizvodnji svake godine	Delimično realizovano / u toku	Kroz projekat <i>Super Puna</i> , 9.394 lica koja traže posao koristila su subvencije za plate u periodu od 6 meseci. Nedostaju podaci o tome koliko su imali koristi u proizvodnom sektoru. Iz Agencije za zapošljavanje nisu javili.

3.1.5	Kreiranje kreditne šeme za unapređenje veština na tržištu rada	K4 2024 K4 2025	MFRT (Agencija za zapošljavanje) i AID	MFRT (Agencija za zapošljavanje) i AID	1.300 kandidata obučanih i sertifikovanih (najmanje polovina žena)	Delimično realizovano / u toku	Iz Agencija za zapošljavanje nisu izveštavali. Izrađuje se nacrt šeme za ponovnu obuku radnika i uključivanje dualnog sistema. Biće realizovano 2025. godine.
3.1.6	Podrška otvaranju akreditovanih ne javnih centara za obuku sa programima za unapređenje veština u industriji	K4 2024 K4 2025	Budžet Kosova i WBF	MFRT i WBF	Otvoreno 6 novih centara za obuku	Delimično realizovano / u toku	Projekat Lux Dev, KSV/021, podržaće privatne centre za obuku u 4 sektora: sektor drveta i stolarije, sektor hrane i pića, obnovljiva energija i IKT. Istovremeno su izradili studiju za identifikaciju postojećih centara, kao i preporuke za nove centre.
3.1.7	Podrška dizajniranju programa obuke za razvoj veština u industriji	K4 2023 K4 2024 K4 2025	USAID MONT	MONT (Nacionalni Autoritet za kvalifikacije) i USAID (PSWD)	Stvoreno 15 novih programa obuke	Delimično realizovano / u toku	USAID/IREXS, sa prvog poziva za grantove koji je 2023. godine raspisao PSWD, očekivani rezultati tokom perioda implementacije granta 2024. i 2025. godine su da će biti razvijeno 12 programa u IKT, 2 u agro-poslovanju i 3 u sektoru prerade drveta. Ukupno će biti 17 programa, od kojih su 14 novih i 3 napredna. U 2024/2025. stvoreni su lekari opšte prakse, ali su ovi programi obustavljeni zbog obustave sredstava USAID-a.
Specifični cilj 3.2: Promovisanje otvaranja pristojnih radnih mesta u industriji							

3.2.1	Izrada analize za procenu stepena neformalnosti u zapošljavanju po delatnostima industrije	K4 2023	MIPT-OI	MIPT (Odeljenje industrije)	Završena analiza neformalnosti u industriji	Realizovano	Završeno u K4 2023
3.2.2	Utvrđivanje praga plate za život u industriji (neobavezujući prag prihoda veći od minimalne zarade) i pružanje priznanja kompanijama koje nude plate iznad utvrđenog praga	K4 2023 K4 2024 K4 2025	MIPT-OI	MIPT (Odeljenje za industriju) i MFRT	Pristojna plata i davanje priznanja kompanijama	Realizovano	Završeno u K4 2023
Specifični cilj 3.3: Integracija žena i mladih u tržište rada i poslovanju							
3.3.1	Organizovanje nedelje žena u industriji	K4 2023 2024 2025	MIPT-KIESA	MIPT (KIESA)	150 žena korisnica	Realizovano	Za 2024. je završen poziv za prijavu za učešće na sajmu žena.
3.3.2	Podrška centrima karijere u srednjim školama i univerzitetima za uspostavljanje veza saradnje sa industrijskim udruženjima	K4 2023	MONT i MIPT	MONT i MIPT (Odeljenje za industriju), Udruženja	10 centara karijere i univerziteta podržano u stvaranju memoranduma o razumevanju sa ključnim udruženjima	Realizovano	U K2-K4 2023. osnovano je 8 novih centara pri ISOO-u i imenovani su koordinatori za orijentisanje u karijeri i koordinatori saradnje sa poslovanjima. U VET ustanovama postoje ukupno 24 centra karijere koji su u stalnom kontaktu sa preduzećima radi povećanja saradnje u sprovođenju praktičnog učenja u preduzećima. Ove godine imamo 12 profila sa kojima se razvija dualno obrazovanje. Do 31. decembra 2024. godine, uz podršku MONT, a saradnji sa opštinama, na osnovu AU za karijere savetnike, osnovano je 5 novih centara karijere u ISOO-u, 2 u

							Uroševcu, 2 u Gnjilanu i jedan u Đakovici. Za pružanje usluga u ovim novim centrima karijere, 8 novih koordinatora je takođe obučeno da se kvalifikuju za program kvalifikacije savetnika za karijeru.
3.3.3	Podrška obuci na radnom mestu za žene i mlade ljude	K3 2023 K3 2024 K3 2025	EBOR i MIPT – KIESA	EBOR i MIPT – KIESA	300 žena i mladih obučeno 600 mladih obučeno	Realizovano	186 obučenih, U periodu januar-jun 2024. 30 obučenih. Takođe, obučeno je 132 mladih ljudi.
Strateški cilj 4: Olakšavanje cirkularne i zelene industrije							
Specifični cilj 4.1: Podrška preduzećima da povećaju reciklažu i promet u proizvodnji							
4.1.1	Organizovanje seminara za proizvodne kompanije radi upoznavanja sa osnovama poslovnih modela cirkularne ekonomije	K4 2023 K2 2024 K2 2025	od strane UNDP-a	MIPT (Odeljenje za industriju) i UNDP	5 seminara sa 30 preduzeća informisanih o modelima cirkularne ekonomije	Realizovano	U oktobru su održana dva sastanka sa privrednicima kako bi se informisali o programu u vezi sa osnovama poslovnih modela cirkularne ekonomije. Učestvovalo je ukupno 30 preduzeća koja su obučena u modulu zelene tranzicije.
4.1.2	Promovisanje industrijskih simbioza kako bi se olakšala razmena materijala (nusproizvoda) ili tokova otpada	K3 2024		MIPT (Odeljenje za industriju) i UNDP		Realizovano	U okviru promocije zelene industrije promovisane su i simbioze u industriji. 12 grantova je podeljeno preduzećima koja promovišu industrijske simbioze, zelenu i digitalnu transformaciju.
4.1.3	Stvaranje prozora za inovacije ka cirkularnoj ekonomiji u okviru inovacionog fonda	K4 2024 K4 2025		MIPT (Odeljenje za inovacije i KIESA)		Delimično realizovano / u toku	KIESA je u saradnji sa LUXSDEV-om razvila šemu podrške inovacijama, podržano je ukupno 49 preduzeća (34 MSP i 15 početnih preduzeća). Ne u okviru Inovacionog fonda.

Specifični cilj 4.2:

4.2.1	Prenošenje relevantnih odredbi Uredbe EU o „ekooznaku” u lokalno zakonodavstvo	K4 2025	ME	MIPD, ME i MIPT	Zakon o energetskej efikasnosti završen	Delimično realizovano / u toku	Osnova za transponovanje uredbe EU o „ekooznaku” u domaće zakonodavstvo je Zakon o energetskej efikasnosti. Trenutno su u fazi izrade zakona o energetskej efikasnosti i nakon usvajanja zakona krenuće procedure za transponovanje uredbe. Planirano je da propis o eko-oznaku bude transponovan do K4 2025.
4.2.2	Inkorporacija relevantnih odredbi EU direktive o ekodizajnu u domaće zakonodavstvo	K4 2025	ME	ME i MIPT	Zakon o energetskej efikasnosti završen	Delimično realizovano / u toku	Osnova za transponovanje direktive EU o „ekodizajnu” u lokalno zakonodavstvo je Zakon o energetskej efikasnosti. Oni su trenutno u fazi izrade zakona o energetskej efikasnosti i nakon usvajanja zakona krenuće procedure za transponovanje direktive. Planirano je da se transpozicija direktive o ekodizajnu završi do četvrtog kvartala 2025. godine.
4.2.4	Uključivanje kriterijuma zelene nabavke u prehrambenoj, tekstilnoj i industriji nameštaja	K4 2024	MFRT	MFRT	Uključeni kriterijumi	Ne realizovano	To je planirana aktivnost u CRM2 i MFRT su dali signale da će je sprovesti. Očekuje se da počne 2025. godine.

Specifični cilj 4.3: Podrška tehnološkom unapređenju sa fokusom na povećanje energetske i materijalne efikasnosti

4.3.1	Izrada programa za investicija u zelenu tehnologiju u prerađivačkoj industriji	K4 2023	EBOR	EBOR i partnerske finansijske institucije	Najmanje 80 kompanija korisnica	Ne realizovano	Nije realizovano jer nije izdvojen budžet. Ova aktivnost je modifikovana i obezbeđeni su grantovi za kupovinu mašina i tehnologije za industrijske sektore.
-------	--	---------	------	---	---------------------------------	----------------	---

Strateški cilj 5: Maksimiziranje unutrašnjeg dobitka							
Specifični cilj 5.1: Povećanje učešća lokalnih inputa u proizvodnji							
5.1.1	Kreiranje ulazno-izlaznih tabela za razumevanje strukture ulaza koristi se u industriji	K4 2024	ASK	ASK	Input-output tabela kreirana	Ne realizovano	Nismo dobili inpute.
5.1.2	Transpozicija relevantnih odredbi EU direktive o konkurentskim praksama nepoštena trgovina u lancu snabdevanja prehrambene industrije	K4 2024	MIPT (Odeljenje za trgovina)	MIPT (Odeljenje za trgovina)	Zakon o praksama nepravedno trgovanje u lanac od snabdevanje sa hrana završen	Delimično realizovano / u toku	Možemo naglasiti da su nepoštene trgovinske prakse definisane članom 47. Zakona o unutrašnjoj trgovini. Međutim, ako želimo da se na njih konkretnije pozabavimo, kako to nalaže direktiva EU o „nepoštenoj trgovačkoj praksi u odnosima između preduzeća u poljoprivrednom i prehrambenom lancu“, bilo bi dobro da se obratimo i Ministarstvu poljoprivrede. Oni takođe imaju specifičan cilj u tom pogledu u „Strategiji poljoprivrede i ruralnog razvoja za period 2022-2028“ (Cilj 1.3: Unapređenje položaja poljoprivrednika u lancu vrednosti), a rade na aktivnostima transpozicije EU direktiva. Zbog toga smatramo da je neophodno održati sastanak zajedno sa Ministarstvom ruralnog razvoja i ruralnog razvoja.

5.1.3	Izrada studije o korišćenju prirodnih resursa za industriju	K4 2023	MIPT-OI	MIPT	Završena studija o korišćenju prirodnih resursa za industriju	Ne realizovano	- Strategija je odobrena 29.06. 2023. a nije bilo budžeta za sprovođenje ove aktivnosti. Planirano je da se ova aktivnost realizuje 2024. godine. - Tokom 2024. godine pripremljen je projektni zadatak i raspisan tender, gde prilikom procene tendera EO nije ispunio kriterijume i aktivnost je preostala da se realizuje tokom 2025. godine.
Specifični cilj 5.2: Unapređenje inovacije proizvoda ka proizvodnji sa povećanom dodatom vrednošću							
5.2.1	Distribucija nagrada za inovacije u proizvodnji proizvoda	K4 2023 K4 2024 K4 2025	MIPT-O. inovacija	MIPT (Odeljenje za inovacije i KIESA)	5 nagrada godišnje za inovativne proizvode	Ne realizovano	- Ove nagrade se dodeljuju na Dan inovacija u aprilu, dok je SIRPP odobren 29.06.2023. Aktivnost će se održati u K2/2024 na Dan inovacija. - Aktivnost nije realizovana tokom 2024. godine zbog budžeta, a planirano je da se sprovede tokom 2025. godine u okviru aktivnosti Dani inovacija.
5.2.2	Smanjenje poreza na dobit za velike proizvodne kompanije koje ulažu u odabrane inovativne subjekte	K4 2023	MIPT-O. Inovacije-MFRT	MIPT (Odeljenje za inovacije) i MFRT	Najmanje 50 investicija u inovativne subjekte	Ne realizovano	Prema MFRT, ovu aktivnost treba eliminisati. Zakon o PDK-u je pod mandatom MFRT-a i ne očekuje se da će takva odredba biti doneta.
5.2.3	Finalizacija Programa industrijske svojine	K2 2023	MIPT-AIP	MIPT (Agencija za industrijsku imovinu)	Program industrijske svojine je završen i odobren	Realizovano	Nije odobren 2023. godine, ali je bio u procesu i odobren je 2024. godine.

5.2.4	Podrška visokoškolskim ustanovama za kreiranje izvršnih inovacionih programa u industriji	K4 2024	MONT i Institucije visokog obrazovanja	Budžet Kosova i USAID <i>Compete</i> (BON)	5 izvršnih programa inovacija u industriji kreirano	Ne realizovano	Nije prijavljeno
Specifični cilj 5.3: Jačanje veza sa lokalnim pružaocima usluga vezanih za industriju							
5.3.1	Razvoj digitalne platforme sa detaljnim profilima pružalaca usluga vezanih za industriju	K4 2024	MIPT (Odeljenje za trgovinu) i AID	MIPT	Digitalna platforma finalizirana	Delimično realizovano / u toku	Planirano je da se ova platforma implementira u okviru KIESA-e i da bude deo MIPT softvera za odeljenja za kreiranje politike i KIESA. OPZ su izrađeni uz podršku LUXSDEV KSV/023 i biće implementirani tokom 2025. godine, zajedničkim sredstvima LUXSDEV-a i KIESA-e.
5.3.2	Podrška preventivnim merama za održavanje mašina u proizvodnim preduzećima	K4 2024	MIPT (KIESA)	MIPT	100 kompanija podržano	Ne realizovano	Iako je to mera industrijske politike, trenutno nemamo odobrenje budžeta.
5.3.4	Osnivanje Nacionalnog saveta za industrijski razvoj	K4 2023	MIPT-OI	MIPT	Osnovan Nacionalni savet za industrijski razvoj	Realizovano	Savet je osnovan odlukom premijera.